

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI
FONDU**

**Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun
Maliyyə Hesabatları və Müstəqil Auditorların Hesabatı
31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə**

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MÜNDƏRİCAT

	Səhifə
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI	1
MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ	2-4
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ MALİYYƏ HESABATLARI:	
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	5
Məcmu gəlir haqqında hesabat	6
Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	7
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	8
Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər	9-51

MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

Bu bəyannamə Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığın İnkişafı Fondunun (bundan sonra "Fond") maliyyə hesabatları ilə bağlı rəhbərliyin və müstəqil auditorların göstərilən məsuliyyətlərini fərqləndirmək məqsədi ilə hazırlanmışdır.

Rəhbərlik 31 dekabr 2022-ci il tarixinə Fondun maliyyə vəziyyətini, həmin ildə başa çatmış il üzrə əməliyyat nəticələrini, kapitalda dəyişiklikləri və pul vəsaitlərinin hərəkətini özündə əks etdirən Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") uyğun maliyyə hesabatlarının düzgün şəkildə hazırlanması üzrə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik aşağıda göstərilənlər üzrə məsuliyyət daşıyır:

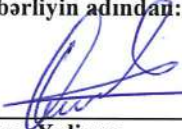
- Uyğun mühasibat prinsiplərinin seçilməsi və mütəmadi olaraq tətbiq edilməsi;
- Məntiqli və məqsəduyğun təxminlərin və qərarların qəbul edilməsi;
- MHBS-yə riayət olunması və ya əgər hər hansı bir kənarlaşma varsa, onun maliyyə hesabatında bəyan edilməsi və izahı; və
- Yaxın gələcəkdə Fond işini normal şərtlər altında davam etdirəcəyi halda, hesabat tarixinə maliyyə hesabatlarının fasiləsizlik prinsipi əsasında hazırlanması.

Rəhbərlik həmçinin aşağıdakı məsələlər üzrə məsuliyyət daşıyır:

- Fond daxilində səmərəli və keyfiyyətli daxili nəzarət sisteminin işlənilib hazırlanması, qurulması və möhkəmləndirilməsi;
- Fondun maliyyə hesabatlarının MHBS-yə uyğun olaraq düzgün hazırlanması və Fondun maliyyə vəziyyətini istənilən zaman düzgün əks etdirən mühasibat sisteminin təşkil edilməsi;
- Yerli mühasibat sisteminin qanunvericilik və Azərbaycan Respublikasının mühasibat standartlarına uyğun olaraq təşkil edilməsi;
- Mümkün imkanlardan istifadə edərək Fondun aktivlərinin mühafizə edilməsinin təşkil olunması; və
- Saxtakarlıq, yanlışlıq və digər qanunauyğunsuzluq hallarının müəyyən edilməsi və qarşısının alınması.

31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə hazırlanmış maliyyə hesabatları 13 mart 2023-cü il tarixində rəhbərlik tərəfindən təsdiq edilmişdir.

Rəhbərliyin adından:

Osman Xaliyev
İdarə Heyətinin sədri

13 mart 2023-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Aynur Cəbraylova
Baş mühasib

13 mart 2023-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ

Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığın İnkişafı Fondunun Səhmdarı və İdarə Heyətinə:

Rəy

Biz Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığın İnkişafı Fondunun (bundan sonra “Fond”) 31 dekabr 2022-ci il tarixinə təqdim edilən maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan, həmin tarixdə başa çatmış il üzrə məcmu gəlir haqqında hesabatdan, kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabatdan və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatdan, habelə uçot siyasətinin əhəmiyyətli prinsiplərinin qısa təsviri də daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarına edilən qeydlərindən ibarət maliyyə hesabatlarının auditini aparmışıq.

Bizim rəyimizə əsasən, əlavə edilmiş maliyyə hesabatları Fondun 31 dekabr 2022-ci il tarixinə olan maliyyə vəziyyətini, habelə göstərilən tarixdə başa çatmış il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlərdə ədalətli şəkildə əks etdirir.

Rəy üçün Əsaslar

Biz auditini Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uyğun olaraq aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətlərimiz əlavə olaraq hesabatımızın “Maliyyə Hesabatlarının Auditini üzrə Auditorların Məsuliyyəti” bölməsində təsvir edilir. Biz maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normalar ilə Mühəsiblərin Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının “Etika məcəlləsinin” (MBESŞ məcəlləsi) tələblərinə uyğun olaraq Fondan asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi bu tələblərə, eləcə də MBESŞ məcəlləsinin tələblərinə uyğun olaraq yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

İzahedici Paraqraf – Fondun strukturunun yenidən təşkili

Maliyyə hesabatlarının 1 sayılı Qeydində açıqlandığı kimi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti 11 oktyabr 2021-ci il tarixində “Sahibkarlığın inkişafına dövlət dəstəyi sahəsində idarəetmənin təkmilləşdirilməsi haqqında” Fərman imzalamışdır. Fərmana əsasən Fond və “Azərbaycan İnvestisiya Şirkəti” ASC-nin birləşmə formasında yenidən təşkili yolu ilə İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində “Azərbaycan Biznesinin İnkişafı Fondu” publik hüquqi şəxs yaradılmışdır. Yeni şirkətin qeydiyyatı başa çatdıqdan sonra Fondun əməliyyatları ləğv edilərək yeni quruma veriləcəkdir. Bu müddət ərzində Fond mövcud şərtlərlə fəaliyyətini davam etdirəcək. Aktivlər və öhdəliklər köçürmə tarixindəki xalis balans dəyərlərinə əsasən yeni yaradılmış müəssisəyə köçürüləcəkdir. Hesabat tarixində, yenidən təşkil prosesi hələ başa çatmamışdır. Bu məsələ ilə bağlı rəyimiz dəyişdirilmir.

Maliyyə Hesabatları üzrə Rəhbərliyin və İdarəetmə Sahəliyyətləri Verilmiş Şəxslərin Məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının MHBS-yə uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, firıldaqqılıq və ya xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Rəhbərlik, maliyyə hesabatlarını hazırladıqda Fondu ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativ olmadığı halda, Fondun fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasiləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunun fasiləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

İdarəetmə səlahiyyətləri verilmiş şəxslər Fondun maliyyə hesabatlarının verilmə prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə Hesabatlarının Auditi üzrə Auditorların Məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz maliyyə hesabatlarında bütövlüklə, firıldaqqılıq və ya xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığına dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimizi özündə əks etdirən auditor hesabatını dərc etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin bu səviyyədə olan əminlik də əhəmiyyətli təhriflərin mövcud olduğu hallarda, Beynəlxalq Audit Hesabatlarına (BAS) uyğun olaraq aparılmış auditin belə təhrifləri həmişə aşkarlayacağına zəmanət vermir. Təhriflər firıldaqqılıq və ya xətlər nəticəsində yaranı bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə hazırlanmış maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda, əhəmiyyətli hesab edilir.

Audit zamanı biz BAS-ın tələblərinə uyğun olaraq aparılan auditin bir hissəsi kimi peşəkar mühakimə tətbiq edir və peşəkar skeptisizm nümayiş etdiririk. Biz həmçinin:

- Maliyyə hesabatlarında firıldaqqılıq və ya xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin olması risklərini müəyyən edərək qiymətləndirir, bu risklərə cavab verən audit prosedurlarını layihələndirərək həyata keçirir və rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasib olan audit sübutları əldə edirik. Firıldaqqılıq nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhrifləri aşkarlamamaq riski xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhrifləri aşkarlamamaq riskindən daha yüksəkdir, çünki firıldaqqılıq, sözləşmə, saxtakarlıq, qərəzli hərəkətsizlik, həqiqətə uyğun olmayan məlumatlardan və ya daxili nəzarətin kobudcasına pozulmasından ibarət ola bilər;
- Fondun daxili nəzarət sisteminin effektivliyi barədə rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə uyğun olan audit prosedurlarının işlənilib hazırlanması üçün daxili nəzarət sistemi barədə anlayış əldə edirik;
- İstifadə edilmiş uçot siyasətinin uyğunluğunu və rəhbərlik tərəfindən həyata keçirilən uçot qiymətləndirmələrinin və əlaqəli məlumatların açıqlanmasının məqsədəuyğunluğunu qiymətləndiririk;
- Mühasibat uçotunun fasiləsizlik prinsipinin rəhbərlik tərəfindən istifadə edilməsinin uyğunluğuna və əldə edilən audit sübutları əsasında Fondun fəaliyyətini fasiləsiz davam etdirmək imkanını ciddi şübhə altına qoya bilən hadisə və ya şərtlərlə bağlı əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmadığına dair nəticə çıxarıyıq. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu haqqında nəticə çıxardığımız halda, auditor hesabatımızda maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli məlumatların açıqlanmasına diqqət yetirməli və ya belə məlumatların açıqlanması kifayət olmadığı halda, rəyimizə dəyişiklik etməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatımızın tarixinədək əldə edilən audit sübutlarına əsaslanmalıdır. Bununla belə, gələcək hadisə və ya şərtlər Fondun fasiləsiz fəaliyyətinin dayandırılmasına səbəb ola bilər;
- Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, habelə əsas əməliyyatların və hadisələrin maliyyə hesabatlarında ədalətli şəkildə təqdim edilib-edilmədiyini qiymətləndiririk.

Biz digər məsələlərlə yanaşı auditin planlaşdırılmış həcmi və müddəti, habelə əhəmiyyətli audit nəticələri, o cümlədən audit apardığımız zaman daxili nəzarət sistemində aşkar etdiyimiz əhəmiyyətli çatışmazlıqlar haqqında idarəetmə səlahiyyətləri verilmiş şəxslərə məlumat veririk.

Baker Tilly Azerbaijan

13 mart 2023-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT 31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNƏ

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

	Qeydlər	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
AKTİVLƏR			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	8	143,570	40,036
Banklarda olan depozitlər	9	65,695	59,525
İnvestisiya qiymətli kağızları	10	33,698	19,008
Kredit təşkilatlarına verilmiş kreditlər	11	699,339	716,396
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər	12	7,192	7,093
Digər aktivlər	13	2,397	50
		<u>951,891</u>	<u>842,108</u>
CƏMI AKTİVLƏR			
ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL			
ÖHDƏLİKLƏR			
Müştərilərə verilmiş dövlət subsidiyaları	14	-	16,692
Digər öhdəliklər	15	20	294
		<u>20</u>	<u>16,986</u>
Cəmi öhdəliklər			
KAPİTAL			
Nizamnamə kapitalı	16	1,007,307	1,007,307
Digər ehtiyatlar	17	104,841	(6,399)
Yığılmış zərərlər		(160,277)	(175,786)
		<u>951,871</u>	<u>825,122</u>
Cəmi capital			
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL			
		<u>951,891</u>	<u>842,108</u>

Rəhbərlik adından:

Osman Xaliyev
İdarə Heyətinin sədri

13 mart 2023-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Aynur Cəbrayilova
Baş mühasib

13 mart 2023-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

9-51-ci səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

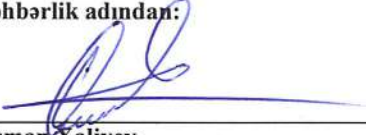
MƏCMU GƏLİR HAQQINDA HESABAT

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

	Qeydlər	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Faiz gəliri	18	13,310	11,657
Digər əməliyyat gəlirləri	19	1,065	2,482
Əməliyyat gəliri		14,375	14,139
Ehtimal olunan kredit zərərlərinin bərpası	11	8,945	10,435
Əməliyyat xərcləri	20	(6,676)	(6,086)
Mənfəət vergisindən əvvəl mənfəət		16,644	18,488
Mənfəət vergisi xərci	21	(1,135)	(805)
İl üzrə mənfəət		15,509	17,683
İL ÜZRƏ CƏMİ MƏCMU GƏLİR		15,509	17,683

Rəhbərlik adından:

Osman Xaliyev
İdarə Heyətinin sədri

13 mart 2023-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Aynur Cəbrayilova
Baş mühasib

13 mart 2023-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

9-51-ci səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLER HAQQINDA HESABAT 31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

	Nizamnamə kapitalı	Digər ehtiyatlar	Yığılmış zərərər	Cəmi kapital
1 yanvar 2021-ci il	1,007,307	4,769	(193,469)	818,607
Digər ehtiyatlarda dəyişikliklər	-	(11,168)	-	(11,168)
İl üzrə cəmi məcmu gəlir	-	-	17,683	17,683
31 dekabr 2021-ci il	1,007,307	(6,399)	(175,786)	825,122
Digər ehtiyatlarda dəyişikliklər	-	111,240	-	111,240
İl üzrə cəmi məcmu gəlir	-	-	15,509	15,509
31 dekabr 2022-ci il	1,007,307	104,841	(160,277)	951,871

Rəhbərlik adından:

Osman Xaliyev
İdarə Heyətinin sədri

13 mart 2023-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Aynur Cəbrayilova
Baş mühasib

13 mart 2023-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

9-51-ci səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT 31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

	Qeydlər	31 dekabr 2022-ci il tarixində başla çatmış il üzrə	31 dekabr 2021-ci il tarixində başla çatmış il üzrə
ƏMƏLİYYAT FƏALİYYƏTİNDƏN YARANAN PUL VƏSAİTLƏRİ			
Əldə edilmiş faizlər		12,570	8,248
Əldə edilmiş xalis digər əməliyyat gəlirləri		1,063	2,494
İşçi heyəti ilə bağlı ödənilmiş xərclər		(5,094)	(4,261)
Digər ödənilmiş əməliyyat xərcləri		(971)	(1,269)
Əməliyyat aktivlərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitləri		7,568	5,212
Kredit təşkilatlarına verilmiş kreditlərdə xalis dəyişikliklər		26,314	30,135
Müştərilərə verilmiş dövlət subsidiyalarında xalis dəyişikliklər		(18,780)	(32,776)
Mənfəət vergisindən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitləri		15,102	2,571
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(1,705)	(170)
Əməliyyat fəaliyyətləri nəticəsində yaranan xalis pul vəsaitləri		13,397	2,401
İNVESTİSİYA FƏALİYYƏTİNDƏN YARANAN PUL VƏSAİTLƏRİ			
Depozitlərin yerləşdirilməsi, xalis		(5,500)	(27,000)
Qiymətli kağızlar üzrə investisiya		(14,631)	(18,725)
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər üzrə ödənişlər		(972)	(925)
İnvestisiya fəaliyyətində istifadə edilmiş xalis pul vəsaitləri		(21,103)	(46,650)
MALİYYƏ FƏALİYYƏTİNDƏN YARANAN PUL VƏSAİTLƏRİ			
Fondun ehtiyatları hesabına subsidiyalar üzrə xalis ödənişlər		(8,001)	(10,519)
Dövlət büdcəsindən ayırmalar		120,000	-
Hökumətə köçürülmüş digər vəsaitlər		(759)	(649)
Maliyyə fəaliyyətindən yaranan/(istifadə edilmiş) xalis pul vəsaitləri		111,240	(11,168)
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVIVALENTLƏRİNDƏ XALIS ARTMA/(AZALMA)		103,534	(55,417)
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVIVALENTLƏRİ, ilin əvvəlinə	8	40,036	95,453
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVIVALENTLƏRİ, ilin sonuna	8	143,570	40,036

Rəhbərlik adından:

Osman Xaliyev
İdarə Heyətinin sədri

13 mart 2023-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Aynur Cəbrayilova
Baş mühasib

13 mart 2023-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

9-51-ci səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir..

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

1 FOND VƏ ONUN FƏALİYYƏTİ

Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığın İnkişafı Fondu ("Fond") Azərbaycan Respublikasında sahibkarlığın inkişafına dövlət dəstəyi həyata keçirən maliyyə qurumudur. Fondun əsas məqsədi əhalinin məşğulluq fəaliyyətini artırmaq və onlara maliyyə dəstəyini təmin etməklə, Azərbaycan Respublikasında sahibkarlara güzəştli kreditlər verməkdən ibarətdir. Sahibkarlığın inkişafına dəstək mexanizminin təkmilləşdirilməsi, qeyri-neft sektorunda innovativ texnologiyalara əsaslanan yeni istehsal və emal müəssisələrinin yaradılması, ixrac əməliyyatlarının maliyyələşdirilməsi, real sektora investisiya qoyuluşlarının sürətləndirilməsi və özəl sektorda fəaliyyət göstərən təsərrüfat subyektlərinin maliyyə resurslarına çıxış imkanlarının genişləndirilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Azərbaycan Respublikasında sahibkarlığın inkişafına dövlət dəstəyi mexanizminin təkmilləşdirilməsi haqqında" 31 iyul 2018-ci il tarixli Fərmanı ilə Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu ləğv edilərək, İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində Sahibkarlığın İnkişafı Fondu publik hüquqi şəxsi yaradılmışdır. Yeni qaydaların tətbiqi sahibkarların güzəştli maliyyə resurslarına çıxışının, eləcə də qeyri-neft istehsalının və ixracının genişlənməsinə, istehsal xərclərinin azalmasına, məhsulun maya dəyərini aşağı düşməsinə, yeni istehsal sahələrinin yaradılmasına, özəl bölmənin dövlət dəstək mexanizmlərindən daha geniş istifadəsinə imkan yaradacaqdır. Fondun fəaliyyətini Azərbaycan Respublikasının iqtisadi inkişaf prioritetlərinə və uzunmüddətli məqsədlərinə uyğun olaraq nizamlamaq məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 31 iyul 2018-ci il tarixli Fərmanı ilə "Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığın İnkişafı Fondunun Nizamnaməsi" və "Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığın İnkişafı Fondunun vəsaitindən istifadə Qaydası" təsdiq edilmişdir. Qaydaya əsasən Fondun Müşahidə Şurası tərəfindən müəyyən olunmuş meyarlara uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı tərəfindən lisenziya verilmiş bütün banklar və bank olmayan kredit təşkilatları müvəkkil kredit təşkilatı kimi güzəştli kreditlərin verilməsində iştirak edə bilər.

Fondun əsas vəzifələri aşağıdakılardır:

- Fondun vəsaitləri hesabına Azərbaycan Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafının prioritet istiqamətləri üzrə sahibkarlıq subyektlərinin investisiya layihələrini qanunvericiliyə uyğun maliyyələşdirmək;
- Fonda maliyyə ehtiyatlarının cəlb olunması üçün tədbirlər görmək, o cümlədən maliyyə bazarlarından kreditlərin cəlb olunması barədə danışıqlar aparmaq və təkliflər vermək;
- Fonda sahibkarlıq subyektlərinin maliyyələşdirilməsi üçün verilmiş vəsaitlərin səmərəli və təyinatı üzrə istifadə olunmasını təmin etmək;
- Fondun vəsaitləri hesabına maliyyələşdiriləcək investisiya layihələrinin ekspertizasını həyata keçirmək;
- Sahibkarlığın inkişafına yönəldilmiş dövlət proqramlarından irəli gələn investisiya layihələrinin maliyyələşdirilməsinə üstünlük vermək;
- Sahibkarlığın inkişafını, yeni iş yerlərinin yaradılmasını təmin edən sahə və regional proqramların işlənilib hazırlanmasında və həyata keçirilməsində iştirak etmək;
- Fondun vəsaiti hesabına güzəştli kreditlərin alınması üçün investisiya layihələrinin tərtib olunmasına dair minimal tələbləri və investisiya layihələrinin qiymətləndirilmə meyarlarını müəyyən etmək;
- Kreditlərin öz təyinatına uyğun istifadə olunmasına nəzarət etmək məqsədilə monitorinqlərin keçirilməsi qaydalarını müəyyən etmək;
- Sahibkarlıq subyektlərinə zəruri olan hüquqi, iqtisadi və digər məlumatların toplanmasına və yayılmasına, bazar konyunkturunun öyrənilməsinə, sahibkarlıq fəaliyyəti ilə bağlı proqramların və investisiya layihələrinin işlənilib hazırlanmasına kömək etmək;

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

- Sahibkarlıq subyektləri üçün kadrların hazırlanmasına və onların ixtisaslarının artırılmasına dəstək vermək;
- Sahibkarlıq subyektlərinin xarici iqtisadi fəaliyyətinin genişləndirilməsinə yardım etmək;
- Ölkədə sahibkarlığın bazar infrastrukturalarının formalaşmasına və inkişafına köməklik göstərmək;
- Sahibkarlıq subyektləri üçün zəruri elmi-texniki biliklərin və yeniliklərin təbliğinə köməklik göstərmək;
- Qanunvericiliyə uyğun olaraq digər vəzifələri həyata keçirmək.

Fondun təsdiqlənmiş Nizamnaməsinə uyğun olaraq, Fondun əsas fəaliyyətini həyata keçirmək üçün aşağıdakı mənbələr Fondun vəsaitlərini formalaşdırma bilər:

- Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsinin təxsisatları;
- Fondun fəaliyyətindən əldə olunan gəlirlər, o cümlədən güzəştli kreditlər üçün əsaslar;
- Yerli və xarici hüquqi və fiziki şəxslər tərəfindən könüllü verilən ianələr;
- Xarici dövlətlər və beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən verilən yardımlar, qrantlar, yerli və xarici maliyyə bazarlarından qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olaraq dövlət tərəfindən alınmış kreditlər; və
- Qanunvericilikdə nəzərdə tutulan digər mənbələr.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti 11 oktyabr 2021-ci il tarixində "Sahibkarlığın inkişafına dövlət dəstəyi sahəsində idarəetmənin təkmilləşdirilməsi haqqında" Fərman imzalamışdır. Fərmana əsasən Fond və "Azərbaycan İnvestisiya Şirkəti" ASC-nin birləşmə formasında yenidən təşkili yolu ilə İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində "Azərbaycan Biznesinin İnkişafı Fondu" publik hüquqi şəxs yaradılmışdır. Yeni şirkətin qeydiyyatı başa çatdıqdan sonra Fondun fəaliyyəti ləğv edilərək yeni quruma veriləcəkdir. Hesabat tarixində yenidən təşkil prosesi hələ tamamlanmamışdır.

Hüquqi ünvan və əməliyyat yeri

Fondun hüquqi ünvanı və fəaliyyət göstərdiyi yer Azərbaycan Respublikası, Bakı AZ1122, Abbas Mirzə Şərifzadə küçəsi 172 ünvanıdır. 31 dekabr 2022-ci il tarixinə Fondun 79 nəfər əməkdaşı olmuşdur (2021-ci il: 77 nəfər).

2 FONDUN ƏMƏLİYYAT MÜHİTİ

Fondun fəaliyyəti Azərbaycan Respublikasında həyata keçirilir. Fond inkişaf etməkdə olan bazarın xüsusiyyətlərini əks etdirən Azərbaycanın iqtisadi və maliyyə bazarları ilə qarşılıqlı fəaliyyət göstərir. Hüquq, vergi və tənzimləyici strukturlar daimi inkişafdadır, bununla belə mütəmadi olaraq yeni şərtlərə dəyişikliklərə məruz qalırlar, bu isə öz növbəsində digər hüquqi və maliyyə çətinlikləri ilə birlikdə Azərbaycanda fəaliyyət göstərən müəssisələrin üzvləşdiyi problemləri daha da gücləndirir.

Azərbaycan iqtisadiyyatı həmçinin beynəlxalq enerji qiymətləri səviyyəsindən əhəmiyyətli dərəcədə asılıdır. Xam neftin qiyməti ilin birinci yarısında təchizat ilə bağlı çətinliklər səbəbindən artmış, lakin ilin ikinci yarısından etibarən mümkün iqtisadi tənəzzüllə bağlı çətinliklər tələbi azaldığından neft qiymətləri ümumilikdə azalmışdır. "Brent" markalı neftin spot qiyməti 2022-ci ildə 1 barel üçün orta hesabla 100 ABŞ dolları təşkil etmişdir. Yüksək neft qiymətləri ölkənin iqtisadi inkişafını dəstəkləmişdir.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

2015-2016-cı illərdə Azərbaycan manatının dəyərdən düşməsi biznes mühitində ciddi qeyri-müəyyənliklərə səbəb olmuşdur. Bu səbəbdən hökumət son 5 ildə sabit məzənnəni qorumaq üçün bütün lazımi tədbirləri həyata keçirmişdir. Nəticədə, neftin dünya bazarındakı qeyri-sabit qiyməti yerli valyutaya təsir göstərməmiş, eləcə də biznes mühitində qeyri-müəyyənlik artmamışdır. COVID-19 koronavirus pandemiyası 2020-ci ildə müəssisələrə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərmişdir, lakin hökumətin uğurlu peyvənd kampaniyasından sonra müəssisələrin əksəriyyəti 2021-ci və 2022-ci ilin birinci yarısında davamlı olaraq öz normal fəaliyyətinə qayıtmışdır. Qarabağ regionunda atəşkəs razılaşmasının davam etməsi biznes mühitinə də müsbət təsir göstərir, çünki investisiyaların cəlb edilməsi və işğaldan azad edilmiş ərazilərin inkişafı üçün hökumət tərəfindən həyata keçirilən bir sıra layihələr mövcuddur.

ÜDM 2021-ci illə müqayisədə 2022-ci ildə 4.6% artaraq 133.8 milyard AZN-ə (78.7 milyard ABŞ dolları) çatmışdır. Dövlət Gömrük Komitəsinin statistikasına əsasən 2022-ci il ərzində Azərbaycan Respublikasının xarici ticarət dövriyyəsi təqribən 52.69 milyard ABŞ dollarına çatmışdır. Bu məbləğin 38.15 milyard ABŞ dolları ixrac olunan məhsulların, 14.54 milyard ABŞ dolları isə idxal olunan məhsulların payına düşmüşdür.

Beynəlxalq kredit reyting agentlikləri mütəmadi olaraq Azərbaycan Respublikasının kredit reytingini qiymətləndirirlər. "Fitch" və "S&P" Azərbaycan Respublikasının reytingini "BB+" olaraq qiymətləndirmişdir. "Moody's Investors Service", ölkə üçün "Ba1" kredit reytingini təyin etmişdir.

3 ƏSAS MÜHASİBAT UÇOTU PRİNSİPLƏRİ

Maliyyə hesabatlarının tərtib edilməsinin əsas prinsipləri

Hazırkı maliyyə hesabatları müəyyən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri ilə ölçülməsi istisna olmaqla, Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") uyğun olaraq tarixi dəyər konvensiyası əsasında hazırlanmışdır. Fondun maliyyə hesabatlarında hesabat tarixi 31 dekabr tarixidir.

Qeyd olunan maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında istifadə edilən əsas mühasibat prinsipləri aşağıda göstərilir.

Maliyyə hesabatlarının MHBS-yə uyğun olaraq hazırlanması bəzi əhəmiyyətli uçot təxminlərinin istifadəsini tələb edir. Bundan əlavə, uçot siyasətini tətbiq edərkən rəhbərlik öz mülahizələrini irəli sürməlidir. Daha yüksək mülahizə tələb edən və ya mürəkkəb olan sahələr, həmçinin maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün ehtimal və təxminlərin əhəmiyyətli olduğu sahələr 4 saylı Qeyddə açıqlanır.

Fasiləsizlik prinsipi

Maliyyə hesabatlarına edilən 1 saylı Qeyddə göstəriləndiyi kimi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 11 oktyabr 2021-ci il tarixli "Sahibkarlığın inkişafı üçün idarəetmənin təkmilləşdirilməsi haqqında" fərmanına əsasən Fondun fəaliyyəti dayandırılacaq və yeni şirkətin qeydiyyatı başa çatdıqdan sonra Fondun əməliyyatları yeni publik hüquqi şəxs olan Azərbaycan Biznesin İnkişafı Fonduna veriləcək. Həmin vaxta qədər Fond mövcud şərtlərlə fəaliyyətini davam etdirəcək. Aktivlər və öhdəliklər köçürmə tarixindəki qalıq dəyərlərinə əsasən yeni yaradılmış müəssisəyə köçürüləcək. Buna görə, aktiv və öhdəliklər Fondun aktivləri reallaşdırmaq və öhdəlikləri yerinə yetirmək qabiliyyətinə malik olması əsasında hesabatlarda əks etdirilmişdir.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

Rəhbərliyin fəaliyyətinin fasiləsizliyi fərziyyəsinin qiymətləndirilməsi mahiyyət etibarını ilə qeyri-müəyyən olan hadisələrin və ya şərtlərin gələcək nəticələri haqqında müəyyən bir zamanda mühakimə yürütməyi əhatə edir.

Funksional və təqdimat valyutası

Fondun funksional valyutası Azərbaycan manatıdır ("AZN"), belə ki, AZN Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olmaqla, əsas hadisələrin və onlara aid olan halların əksəriyyətinin iqtisadi mahiyyətini əks etdirir.

AZN həm də hazırkı maliyyə hesabatlarının məqsədləri üçün təqdimat valyutasıdır.

AZN ilə təqdim edilən maliyyə məlumatları, əksi göstərilmədiyi təqdirdə, minə qədər yuvarlaqlaşdırılır.

Maliyyə alətləri - əsas qiymətləndirmə üsulları

Maliyyə aləti Fondun maliyyə aktivinin və digər təşkilatın maliyyə öhdəliyinin və ya kapital alətinin yaranmasına səbəb olan hər hansı müqavilədir.

Təsnifat formalarından asılı olaraq maliyyə alətləri aşağıda izah olunduğu kimi ədalətli dəyərdə və ya amortizasiya edilmiş dəyərlə qeydə alınır.

Ədalətli dəyər qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında könüllü şəkildə əməliyyat həyata keçirilərkən aktiv satmaq üçün alınacaq və öhdəliyi ötürərkən ödəniləcək dəyərdir. Ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq fəal bazarda alınıb satıla bilən qiymət ilə təsdiqlənir. Fəal bazar, qiymətlər haqqında davamlı olaraq məlumat əldə etmək üçün aktiv və öhdəliklər üzrə əməliyyatların kifayət qədər tez müddətdə və həcmdə həyata keçirildiyi bazardır.

Fəal bazarda alınıb satılan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri ayrı-ayrı aktiv və ya öhdəliklərin bazar qiymətinin müəssisənin istifadəsində olan aktiv və ya öhdəliklərin miqdarına hasili nəticəsində alınan məbləğ kimi ölçülür. Bu hal hətta bazarın normal gündəlik ticarət dövrüyyəsi müəssisənin istifadəsində olan aktiv və öhdəliklərin qarşılınması üçün kifayət qədər olmadıqda və bir əməliyyat üzrə mövqelərin satılması üçün sifarişlərin yerləşdirilməsi bazar qiymətinə təsir etdikdə baş verir.

Əməliyyatın qiyməti haqqında bazar məlumatı olmayan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün pul axınlarının diskontlaşdırılması modelindən, həmçinin bazar şərtləri ilə həyata keçirilən analoji əməliyyatlar haqqında məlumatlara və ya investisiya olunan müəssisələrin cari dəyərində əsaslanan modellərdən istifadə edilir.

Ədalətli dəyərin qiymətləndirilməsi nəticələri aşağıda göstəriləndiyi kimi ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələrinə görə təhlil edilir: (i) 1-ci Səviyyəyə oxşar aktivlər və ya öhdəliklər üçün aktiv bazarlarda kotirovka olunan (düzəliş edilməyən) qiymətlər ilə qiymətləndirmələr aiddir, (ii) 2-ci Səviyyəyə aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa (yəni, qiymətlər) və ya dolayısı ilə (yəni, qiymətlər əsasında hesablananlar) müşahidə edilə bilən əhəmiyyətli ilkin məlumatların istifadə edildiyi qiymətləndirmə üsulları ilə qiymətləndirmələr aiddir (iii) 3-cü Səviyyəyə aid olan qiymətləndirmələr yalnız müşahidə oluna bilən bazar məlumatlarına əsaslanmır (yəni, qiymətləndirmə üçün əhəmiyyətli həcmdə müşahidə oluna bilməyən ilkin məlumatlar tələb edilir). Ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələri arasında köçürmələr hesabat dövrünün sonunda baş vermiş hesab edilir.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

Əməliyyat xərcləri əlavə xərcləri əks etdirir və birbaşa olaraq maliyyə alətinin alışı, buraxılması və ya satışı ilə əlaqəlidir. Əlavə xərc əməliyyat həyata keçirilmədiyi təqdirdə yaranmayan xərclərdir. Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış üzrə agentlər kimi fəaliyyət göstərən işçilər daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və dilerlərə ödənilmiş haqq və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və fond birjalarına ödəmələr, eləcə də mülkiyyət hüququnun köçürülməsi üzrə vergilər və rüsumlar daxildir. Əməliyyat xərclərinə borc öhdəlikləri üzrə mükafat və ya diskontlar, maliyyələşdirmə xərcləri, daxili inzibati və ya saxlama xərcləri daxil edilmir.

Amortizasiya edilmiş dəyər əsas məbləğin ödənilməsi çıxılmaqla, lakin hesablanmış faizləri daxil etməklə, maliyyə aktivləri üçün isə ehtimal olunan kredit zərərləri ("EOKZ") üzrə hər hansı ehtiyatı çıxmaqla aktivlərin ilkin dəyərini əks etdirir.

Hesablanmış faizlərə ilkin uçot zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ödəniş məbləği üzrə hər hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri, o cümlədən hesablanmış kupon gəlirləri və amortizasiya edilmiş diskont və ya mükafat (verilmə zamanı təxirə salınmış komissiyalar daxil olmaqla, əgər varsa) ayrıca göstərilmiş və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda müvafiq maddələrin qalıq dəyərinə daxil edilir.

Effektiv faiz metodu maliyyə alətinin qalıq dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində uçota alınması metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi, təxmin edilən gələcək pul ödənişlərini və ya daxilolmaları (kreditlər üzrə gələcək zərərlər istisna olmaqla) maliyyə alətinin gözlənilən fəaliyyət müddəti ərzində və ya müvafiq hallarda daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin xalis qalıq dəyərinə diskontlaşdırılan dəqiq dərəcədir.

Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aləti üçün nəzərdə tutulan dəyişkən faiz dərəcəsi üzrə kredit spreadini əks etdirən mükafatlar və ya diskont və yaxud bazar qiymətlərindən asılı olaraq müəyyən edilməyən digər dəyişkən amillər istisna olmaqla, faiz dərəcələrinin növbəti dəyişdirilmə tarixinə qədər dəyişkən faizli alətlər üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont etmək üçün istifadə edilir. Bu cür mükafatlar və ya diskontlar maliyyə alətinin gözlənilən tədavül müddəti ərzində amortizasiya edilir. Cari dəyərinin hesablanmasına müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsini təşkil edən bütün komissiyalar daxildir.

Maliyyə alətlərinin ilkin tanınması

Maliyyə aktivləri ilkin olaraq tanındığı zaman, onlar müvafiq olaraq, aşağıdakı kateqoriyalardan birində təsnifləşdirilir: (1) mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyər ("MZVƏD"), (2) digər məcmu gəlir vasitəsilə ədalətli dəyər ("DMGVƏD"), yaxud (3) amortizasiya edilmiş dəyərdə ("AD") qeyd edilmiş maliyyə aktivləri.

MZVƏD kateqoriyasında ölçülən maliyyə alətləri ilkin olaraq ədalətli dəyərlə tanınır. Bütün digər maliyyə alətləri əməliyyat xərcləri də daxil olmaqla, ilkin olaraq ədalətli dəyərlə tanınır. İlkin tanınma zamanı ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq əməliyyat qiyməti ilə təsdiqlənir. İlkin tanınma zamanı gəlir və ya zərər yalnız ədalətli dəyər ilə əməliyyat qiyməti arasında fərq olduqda qeydə alınır. Əməliyyat qiyməti eyni maliyyə aləti ilə aparılan digər müşahidə oluna bilən cari bazar əməliyyatları və ya əsas məlumat kimi yalnız müşahidə edilə bilən bazarların məlumatlarını istifadə edən qiymətləndirmə modeli ilə təsdiqlənir. İlkin tanınmadan sonra amortizasiya olunmuş dəyərdə qiymətləndirilən maliyyə aktivləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri üçün ehtiyat tanınır.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

Qanunvericilik və ya ümumi qəbul edilmiş bazar qaydaları ilə müəyyən edilmiş vaxt çərçivəsində təchiz olunması nəzərdə tutulan maliyyə aktivlərinin bütün digər alış və satışları ("standart şərtlər" əsasında alış və satışlar), Fondun maliyyə aktivini almaq və ya satmaq öhdəliyini qəbul etdiyi əməliyyat tarixində qeydə alınır. Alış üzrə bütün digər əməliyyatlar Fondun həmin maliyyə aləti üzrə müqavilə tərəfi olduğu halda tanınır.

Maliyyə aktivləri – təsnifat və sonrakı qiymətləndirmə - qiymətləndirmə kateqoriyaları

Fond maliyyə aktivlərini aşağıdakı kateqoriyalarda təsnifləşdirir: MZVƏD, DMGVƏD və AD. Borc maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və sonrakı dövrdə ölçülməsi: (i) müvafiq aktivlər portfelinin idarə olunması üçün Fondun biznes modelindən və (ii) aktiv üzrə pul axınlarının xüsusiyyətindən asılıdır.

Maliyyə aktivini aşağıdakı şərtlərin hər ikisinə cavab verdikdə və MZVƏD kimi müəyyən edilmədikdə, amortizasiya olunmuş dəyərində ölçülür:

- Aktiv müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin axınlarını toplamaq üçün aktivləri saxlamaq məqsədi daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və
- Maliyyə aktivinin müqavilə şərtləri müəyyənləşdirilmiş tarixlərdə ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə yalnız əsas məbləğ və faizin ödənişlərindən (YƏMFÖ) ibarət olan pul vəsaitlərinin axınlarına təkan verir.

Maliyyə aktivini aşağıdakı şərtlərin hər ikisini ödədikdə və MZVƏD kimi müəyyən edilmədikdə, DMGVƏD-də ölçülür:

- Aktiv həm müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin axınlarının toplanması, həm də maliyyə aktivlərinin satılması məqsədi daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və
- Maliyyə aktivinin müqavilə şərtləri müəyyənləşdirilmiş tarixlərdə ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə yalnız əsas məbləğ və faizin ödənişlərindən ibarət olan pul axınlarına təkan verir.

Ticarət üçün nəzərdə tutulmayan kapital qoyuluşunun ilkin tanınması zamanı Fond ədalətli dəyərdəki sonrakı dəyişiklikləri digər məcmu gəlirdə (DMG) təqdim etməyi seçə bilər. Bu seçim hər bir kapital qoyuluşu üçün ayrıca edilir.

Bütün digər maliyyə aktivləri MZVƏD-də ölçülən alətlər olaraq təsnif edilir.

Bununla yanaşı, ilkin tanıma zamanı Fond amortizasiya olunmuş dəyərində və ya DMGVƏD-də ölçülmə tələblərinə uyğun gələn maliyyə aktivini MZVƏD kimi təsnif edə bilər, o halda ki, bu, meydana çıxacaq uçot uyğunsuzluğunu aradan qaldırsın və ya əhəmiyyətli dərəcədə azaltsın.

Maliyyə aktivləri – təsnifat və sonrakı qiymətləndirmə - biznes model

Biznes model Fondun pul axınları əldə etməsi məqsədilə portfelin idarə edilməsi üçün istifadə etdiyi metodu əks etdirir və Fondun məqsədinin: (i) aktivlərdən yalnız müqavilə üzrə pul axınlarının əldə edilməsi ("müqavilə üzrə pul axınlarının əldə edilməsi üçün aktivin saxlanması") və ya (ii) müqavilədə nəzərdə tutulan və aktivlərin satışından yaranan pul axınlarının əldə edilməsi ("müqavilə üzrə pul axınlarının əldə edilməsi və maliyyə aktivlərinin satılması üçün aktivlərin saxlanması") olub-olmadığını müəyyən edir. (i) və (ii) bəndlər tətbiq edilmədikdə, maliyyə aktivləri "digər" biznes modellərə aid edilir və MZVƏD kateqoriyasında ölçülür.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

Biznes model qiymətləndirmə tarixində mövcud olan portfel üzrə müəyyən edilmiş məqsədlərə nail olmaq üçün Fondun həyata keçirməyi planlaşdırdığı fəaliyyətə dair bütün müvafiq sübutlar əsasında aktivlər qrupu (portfel səviyyəsində) üçün müəyyən edilir. Biznes modelin müəyyən edilməsi zamanı Fondun nəzərə aldığı amillərə portfelin məqsədi və tərkibi, müvafiq aktivlər üzrə pul axınlarının əldə edilməsi ilə bağlı keçmiş təcrübə, risklərin qiymətləndirilməsi və idarə edilməsi üzrə yanaşmalar və aktivlər üzrə gəlirliliyin qiymətləndirilməsi üsulları daxildir. Fondun öz maliyyə aktivləri üçün biznes modellərin müəyyən edilməsi zamanı istifadə etdiyi əsas mülahizələr 4 sayılı Qeyddə göstərilir.

Maliyyə aktivləri – təsnifat və sonrakı qiymətləndirmə - pul axınlarının xüsusiyyətləri

Biznes model müqavilə üzrə pul axınlarının əldə edilməsi və ya müqavilə üzrə pul axınlarının əldə edilməsi və maliyyə aktivlərinin satılması üçün aktivlərin saxlanılmasını nəzərdə tutduqda, Fond pul axınlarının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişlərindən ibarət olub-olmadığını qiymətləndirir (YƏMFÖ təhlili). Belə bir qiymətləndirmə apararkən Fond müqavilə üzrə pul axınlarının əsas kredit razılaşmasının şərtlərinə uyğun olub-olmadığını, yəni faizlərə yalnız kredit riski üzrə ödənişlərin daxil olmasını, pulun zaman dəyərini, əsas kredit razılaşmasının digər risklərini və mənfəət marjasını nəzərə alır.

Müqavilə şərtləri əsas kredit sazişinin şərtlərinə uyğun olmayan riskə və ya dəyişkənliyə məruz qalmanı nəzərdə tutduqda, müvafiq maliyyə aktivini MZVƏD kateqoriyasında təsnifləşdirilir və qiymətləndirilir. YƏMFÖ təhlili aktivin ilkin tanınması zamanı həyata keçirilir və sonradan yenidən qiymətləndirilmir. Fondun öz maliyyə aktivləri üçün YƏMFÖ təhlili həyata keçirdiyi zaman istifadə etdiyi əsas mülahizələr 4 sayılı Qeyddə göstərilir.

Maliyyə aktivlərinin yenidən təsnifləşdirilməsi

Maliyyə aktivlərinin idarə edilməsi üzrə biznes model tam dəyişdirildikdə, bütün maliyyə alətləri yenidən təsnifləşdirilir. Aktivlərin yenidən təsnifləşdirilməsi perspektiv qaydada - biznes modeldəki dəyişiklikdən sonrakı ilk hesabat dövrünün əvvəlindən tətbiq edilir. Fond cari və müqayisəli dövr ərzində öz biznes modelini dəyişdirməmiş və maliyyə aktivlərini yenidən təsnifləşdirməmişdir.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi: ehtimal olunan kredit zərərləri üzrə ehtiyat

Fond amortizasiya olunmuş dəyərdə qiymətləndirilən kredit portfelini və maliyyə alətləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərlərini (EOKZ) proqnozlar əsasında qiymətləndirir. Fond hər bir hesabat tarixində maliyyə aktivləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərlərini qiymətləndirir və kredit zərərləri üçün ehtiyatı tanıyır. Ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi aşağıdakıları özündə əks etdirir: (i) bir sıra mümkün nəticələrin qiymətləndirilməsi yolu ilə müəyyən edilmiş obyektiv və ehtimal ilə ölçülmüş məbləğ, (ii) pulun zaman dəyəri və (iii) hesabat tarixində keçmiş hadisələr, cari şərtlər və proqnozlaşdırılan gələcək iqtisadi vəziyyət haqqında artıq xərc çəkmədən və ya çalışmadan əldə edilə bilən əsaslandırılmış və təsdiqlənmiş məlumat.

Amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən borc alətləri ehtimal olunan kredit zərərləri üzrə ehtiyat çıxılmaqla, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda göstərilir. Kredit öhdəlikləri və maliyyə zamanətləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri üçün maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda öhdəliyin tərkibində ayrıca ehtiyat tanınır. DMGVƏD kateqoriyasında qiymətləndirilən borc alətlərinin amortizasiya olunmuş dəyərində dəyişikliklər ehtimal olunan kredit zərərləri üçün ehtiyat çıxılmaqla mənfəət və ya zərərdə tanınır. Qalıq dəyərindəki digər dəyişikliklər digər məcmu gəlirlərdə DMGVƏD kateqoriyasında qiymətləndirilən borc alətləri üzrə “zərərlər çıxılmaqla gəlir” kimi tanınır.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

Fond maliyyə aktivlərinin ilkin tanınmasından etibarən kredit keyfiyyətindəki dəyişikliklərə əsaslanaraq üç mərhələli dəyərsizləşmə modeli tətbiq edir. İlkin tanınma zamanı dəyərsizləşməmiş maliyyə aləti 1-ci Mərhələyə təsnifləşdirilir. 1-ci Mərhələdə maliyyə aktivləri üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri növbəti 12 ay ərzində və ya müqavilədə nəzərdə tutulan ödəniş tarixinə qədər (12 ay bitənə qədər) baş verə bilən defolt hadisələri nəticəsində yaranmış ömürlük ehtimal olunan kredit zərərləri ("12 aylıq ehtimal olunan kredit zərəri") məbləğində qiymətləndirilir. Fond ilkin tanınma vaxtından etibarən kredit riskində əhəmiyyətli dərəcədə artımın ("KRƏA") baş verdiyini müəyyən edərsə, aktiv 2-ci Mərhələyə köçürülür və həmin aktiv üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri ömürlük ehtimal olunan kredit zərərləri əsasında, yəni müqavilədə göstərilən ödəmə tarixinə qədər, lakin gözlənilən hər hansı qabaqcadan ödənişləri nəzərə almaqla ("ömürlük ehtimal olunan kredit zərərləri") qiymətləndirilir. Kredit riskində əhəmiyyətli dərəcədə artımın baş verməsinin Fond tərəfindən müəyyən edilməsi qaydası 4 sayılı Qeyddə təqdim edilir. Fond maliyyə aktivinin dəyərsizləşməsinə müəyyən edərsə aktiv 3-cü Mərhələyə köçürülür və həmin aktiv üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri ömürlük ehtimal olunan kredit zərərləri kimi qiymətləndirilir. 22 sayılı Qeyddə ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsində istifadə edilən ilkin məlumatlar, fərziyyələr və hesablama üsulları haqqında məlumat, eləcə də Fond tərəfindən proqnoz məlumatların ehtimal olunan kredit zərərləri modellərinə daxil edilməsi qaydası göstərilir.

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda EOKZ üzrə ehtiyatın təqdim edilməsi

EOKZ üzrə zərər ehtiyatları maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda aşağıdakı kimi təqdim olunur:

- Amortizasiya olunmuş dəyerdə ölçülən maliyyə aktivləri: aktivlərin ümumi qalıq dəyərindən çıxılmaqla; və
- DMGVƏD-də ölçülən borc alətləri: aktivlərin qalıq məbləği onların ədalətli dəyəri olduğu üçün, heç bir zərər ehtiyatı maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınmır. Bununla yanaşı, zərər ehtiyatı ədalətli dəyər ehtiyatının bir hissəsi kimi tanınır.

Maliyyə aktivlərinin silinməsi

Maliyyə aktivlərini bərpa etmək üçün Fondun bütün praktiki imkanları tükəndikdə və Fond belə aktivlərin bərpasına dair gözləntilərin əsaslandırılmadığı qənaətinə gəldikdə, maliyyə aktivləri tam və ya qismən silinir. Aktivlərin silinməsi tanınmanın dayandırılmasını əks etdirir. Fond müqaviləyə əsasən ödənilməli məbləğləri bərpa etməyə cəhd etdikdə, lakin həmin məbləğlərin bərpası ilə bağlı əsaslandırılmış gözləntiləri olmadıqda, barəsində hələ də məcburi bərpa tədbirləri görülən maliyyə aktivlərini silə bilər.

Maliyyə aktivlərinin tanınmasının dayandırılması

Fond aşağıdakı hallarda maliyyə aktivlərinin tanınmasını dayandırır: (a) aktivlər geri alındıqda və ya bu aktivlərlə əlaqədar pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə hüquqların müddəti başa çatdıqda və ya (b) Fond maliyyə aktivlərindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını üzrə mülkiyyət hüququnu ötürdükdə və ya ötürülmə haqqında müqavilə bağladıqda və bu zaman (i) həmin aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə başqa tərəfə ötürdükdə və ya (ii) bu aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə ötürmədikdə və ya saxlamadıqda, lakin həmin aktivlər üzrə nəzarət hüququnu özündə saxlamadıqda. Qarşı tərəf satışa məhdudiyətlər qoymadan aktiv tam olaraq əlaqəli olmayan üçüncü tərəfə satmaq imkanına malik olmadıqda nəzarəti özündə saxlayır.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

Maliyyə öhdəliklərinin qiymətləndirilmə kateqoriyaları

Maliyyə öhdəlikləri aşağıdakı kimi təsnifləşdirilir: – Amortizasiya olunmuş dəyərlə maliyyə öhdəlikləri; və ya – Mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərdə əks etdirilən maliyyə öhdəlikləri (MZVƏD).

Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması

Maliyyə öhdəliyinin tanınması müqavilə üzrə öhdəlik icra edildikdə və yaxud ləğv edildikdə və ya icra müddəti başa çatdıqda dayandırılır. Mövcud maliyyə öhdəliyi eyni kredit tərəfindən əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olan şərtlərlə mübadilə edildikdə və ya mövcud öhdəliyin şərtləri əhəmiyyətli dərəcədə dəyişdirildikdə, belə mübadilə və ya dəyişiklik ilkin öhdəliyin tanınmasının dayandırılması və yeni öhdəliyin tanınması kimi uçota alınır və müvafiq qalıq dəyərləri üzrə fərqlər cari ilin mənfəəti kimi tanınır.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri pul vəsaitlərinin əvvəlcədən məlum olan məbləğinə asan çevrilə bilən və dəyərin cüzi dəyişməsi kimi riskə məruz qalan qısamüddətli qoyuluşlardır. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə milli valyutada olan nağd pul və müxbir hesablar üzrə məhdudiyət qoyulmamış vəsaitlər daxildir. Verilmə tarixində istifadəsi üç aydan çox müddətə məhdudiyət qoyulmuş vəsaitlər maliyyə vəziyyəti və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlarda pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə aid edilmir. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri (i) müqavilə üzrə nağd pul axınlarını əldə etmək məqsədilə saxlanıldıqda və həmin nağd pul axınları yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişlərindən ibarət olduqda və (ii) MZVƏD kateqoriyasında qiymətləndirilmədikdə amortizasiya olunmuş dəyərlə qeydə alınır.

Borc qiymətli kağızları üzrə investisiyalar

Biznes modeli və pul vəsaitlərinin hərəkəti xarakteristikalarına əsasən, Fond borc qiymətli kağızlarına qoyduğu investisiyaları AD, DMGVƏD və ya MZVƏD kateqoriyaları üzrə təsnifləşdirir. Borc qiymətli kağızları müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinin toplanması üçün saxlanılırsa və bu pul vəsaitlərinin hərəkəti YƏMFÖ-nü təmsil edirsə və əgər onlar mühasibat uçotu mühitinin uyğunsuzluğunu əhəmiyyətli dərəcədə azaltmaq üçün könüllü olaraq MZVƏD-də təyin edilmirlərsə, belə investisiyalar AD-də təsnifləşdirilir.

Borc qiymətli kağızları müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinin toplanması və satılması üçün saxlanılırsa və bu pul vəsaitlərinin hərəkəti YƏMFÖ-nü təmsil edirsə və əgər onlar MZVƏD-də təyin edilmirlərsə, DMGVƏD-də təsnifləşdirilirlər. Bu aktivlər üzrə faiz gəlirləri effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə edərək hesablanır və mənfəət və ya zərərdə tanınır. Ehtimal olunan kredit zərəri modelindən istifadə etməklə ehtimal olunan dəyərsizləşmə ehtiyatı il üzrə mənfəət və ya zərərdə tanınır. Qalıq dəyəri üzrə olan bütün digər dəyişikliklər DMG-də tanınır. Borc qiymətli kağızlarının tanınması dayandırılan zaman, əvvəllər DMG-də tanınan məcmu gəlir və ya zərərlər DMG-dən çıxarılaraq mənfəət və ya zərər hesablarında təsnifləşdirilir.

Borc qiymətli kağızları üzrə investisiyalar AD və ya DMGVƏD-ə dair meyarlara cavab vermirsə, MZVƏD-də təsnifləşdirilir. Bu opsiyanın tətbiqi müxtəlif mühasibat uçotu əsasları üzrə tanınan və ya ölçülən maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri arasındakı mühasibat uçotu uyumsuzluğunu əhəmiyyətli dərəcədə azaldırsa, Fond ilkin tanınma zamanı MZVƏD-də olan borc qiymətli kağızları üzrə investisiyaları qəti şəkildə təyin edə bilər.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

Müştərilərə verilmiş dövlət subsidiyaları

Müştərilərə dövlət subsidiyalarının qalığı Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərman və Sərəncamlarının tələblərinə uyğun olaraq, koronavirus pandemiyasının təsirinə məruz qalmış ərazilərdə fəaliyyət göstərən sahibkarlıq subyektlərinə veriləcək bank kreditləri üzrə faiz dərəcələrinin subsidiyalaşdırılması məqsədilə Fonda köçürülən subsidiya məbləğini əks etdirir.

Vergi qanunvericiliyi

Mənfəət vergisi xərcləri ödənilməli olan cari vergi və təxirə salınmış vergi xərclərindən ibarətdir.

Ödənilməli olan cari vergi, il üzrə vergiyə cəlb olunan mənfəət əsasında hesablanır. Vergiyə cəlb olunan mənfəət digər illərdə vergiyə cəlb olunmuş, yaxud gəlirdən çıxılan və heç vaxt vergiyə cəlb olunmayan, yaxud gəlirdən çıxılmayan gəlir və xərc maddələri ilə əlaqədar məcmu gəlirlər haqqında hesabatda əksini tapmış mənfəətdən fərqlənir. Fondun cari vergi ilə bağlı öhdəliyi qanuni qüvvəyə minmiş və ya hesabat dövrünün sonuna tam həcmdə qüvvəyə minmiş vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır.

Dövlət hakimiyyəti orqanlarının, büdcə təşkilatlarının, yerli özünüidarəetmə orqanlarının və dövlətin adından yaradılan publik hüquqi şəxslərin gəlirləri (sahibkarlıq fəaliyyətindən gəlir və faiz gəlirləri istisna olmaqla) vergidən azaddır.

Təxirə salınmış vergi maliyyə hesabatlarında əks olunan aktiv və öhdəliklərin qalıq dəyəri ilə vergiyə cəlb olunan mənfəətin hesablanmasında istifadə edilən müvafiq vergi bazası arasındakı müvəqqəti fərq əsasında tanınır. Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri, ümumiyyətlə, vergiyə cəlb olunan bütün müvəqqəti fərqlər üçün tanınır. Təxirə salınmış vergi aktivləri, ümumiyyətlə, gəlirdən çıxılan bütün müvəqqəti fərqlər üçün tanınır, bu şərtlə ki, belə müvəqqəti fərqlərin hesaba alınması üçün gələcəkdə vergiyə cəlb olunacaq mənfəətin əldə olunması ehtimal edilsin. Müvəqqəti fərq qudvildən və ya nə vergi mənfəətinə, nə də uçot mənfəətinə təsir göstərən əməliyyatda digər aktiv və öhdəliklərin ilkin tanınmasından (müəssisələrin birləşməsindən başqa) yaranarsa, bu cür aktiv və öhdəliklər tanınmır.

Təxirə salınmış vergi aktivlərinin qalıq dəyəri hər hesabat dövrünün sonunda təhlil edilir və aktivin bütün və ya müəyyən hissəsinin bərpa olunması üçün yetərli mənfəətin yaranacağı ehtimal edilməyən həddə qədər azaldılır.

Təxirə salınmış vergi öhdəliyin ödənilməli və ya aktivin realizə edildiyi dövrdə tətbiq edilməsi gözlənilən vergi dərəcələri ilə hesablanır. Təxirə salınmış vergi, birbaşa kapitalda hesablanmış və ya kreditləşdirilmiş maddələrə aid olduğu hallar istisna olmaqla, məcmu mənfəət haqqında hesabatda hesablanır və ya kreditləşdirilir, bu halda təxirə salınmış vergi də kapitalda əks etdirilir.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri və təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlikləri əvəzləşdirilir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda xalis olaraq göstərilir, əgər:

- Fondun cari mənfəət vergisi aktivlərini cari mənfəət vergisi öhdəlikləri ilə əvəzləmək üçün qanuni qüvvəyə minmiş hüququ varsa; və
- Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri və təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlikləri eyni vergi orqanı tərəfindən eyni vergi tutulan müəssisədən tutulan mənfəət vergilərinə aiddirsə.

Azərbaycan Respublikasında Fondun fəaliyyətinə görə hesablanan müxtəlif digər vergilər də mövcuddur. Bu vergilər məcmu gəlir haqqında hesabatda əməliyyat xərclərinin tərkib hissəsi kimi daxil edilir.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər

Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər yığılmış amortizasiya və ehtiyac yaranarsa, dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla, ilkin dəyərdə uçota alınır.

Tikilməkdə olan və istismara verilməyən aktivlər üzrə amortizasiya həmin aktivlərin təyinatı üzrə istifadəyə hazır olduğu tarixdən başlayır.

Köhnəlmə və amortizasiya əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin qalıq dəyəri əsasında hesablanır və aktivlərin faydalı iqtisadi istifadə müddəti ərzində silinməsi üçün nəzərdə tutulmuşdur. Təxmin edilən faydalı xidmət müddətləri, qalıq dəyərlər və amortizasiya/amortizasiya metodu hər bir hesabat dövrünün sonunda nəzərdən keçirilir və təxminlərdə hər hansı dəyişikliklərin təsiri aşağıdakı illik dərəcələrlə perspektiv əsasda nəzərə alınır:

	Faydalı istifadə müddəti
Binalar	20
Nəqliyyat vasitələri	4
Ofis və kompüter avadanlıqları	4
Mebel və avadanlıqlar	4
Qeyri-maddi aktivlər	10

Təmir və təkmilləşdirmə işləri ilə bağlı məsrəflər yarandığı zaman hesablanır və kapitalaşdırma üçün tələb olunan hallar istisna olmaqla, əməliyyat xərclərinə daxil edilir.

Ayrı-ayrılıqda əldə edilən məhdud faydalı istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlər yığılmış amortizasiya və dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla ilkin dəyərlə qeydə alınır. Amortizasiya onların təxmin edilən faydalı istifadə müddəti ərzində düz xətt əsasında tanınır. Təxmin edilən faydalı xidmət müddəti və amortizasiya metodu hər bir hesabat dövrünün sonunda nəzərdən keçirilir və təxminlərdə hər hansı dəyişikliyin təsiri perspektiv əsasda uçota alınır. Ayrılıqda alınmış qeyri-müəyyən faydalı istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlər yığılmış dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla ilkin dəyərlə qeydə alınır.

Hər bir hesabat dövrünün sonunda Fond öz aktivlərinin dəyərsizləşməyə görə zərəmə məruz qalıb-qalmadığından əmin olmaq üçün öz əmlakının, avadanlığının və qeyri-maddi aktivlərinin qalıq dəyərini nəzərdən keçirir. Hər hansı belə əlamət varsa, dəyərsizləşmə zərərinin (əgər varsa) dərəcəsini müəyyən etmək üçün aktivin bərpa edilə bilən dəyəri qiymətləndirilir. Fərdi aktivin bərpa edilə bilən dəyərini qiymətləndirmək mümkün olmadıqda, Fond aktivin aid olduğu pul vəsaitlərini yaradan vahidin bərpa edilə bilən dəyərini təxmin edir.

Aktivin (və ya pul vəsaitlərini yaradan vahidin) bərpa edilə bilən dəyərinin onun qalıq dəyərindən az olduğu təxmin edilirsə, aktivin (və ya pul vəsaitlərini yaradan vahidin) qalıq dəyəri onun bərpa edilə bilən dəyərinə qədər azaldılır. Dəyərsizləşmə zərəri dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

Dəyərsizləşmə zərəri sonradan bərpa edildikdə, aktivin (və ya pul vəsaitlərini yaradan vahidin) qalıq dəyəri onun bərpa edilə bilən dəyərinin yenidən nəzərdən keçirilmiş ehtimalına qədər artırılır, o şərtlə ki, artırılmış qalıq dəyəri əvvəlki illərdə aktiv (və ya pul vəsaitlərini yaradan vahid) üzrə heç bir dəyərsizləşmə zərərinin tanınmadığı halda, müəyyən ediləcək qalıq dəyərindən artıq olmasın. Dəyərsizləşmə zərərinin bərpası dərhal mənfəət və ya zərər hesabında tanınır.

Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər obyektini xaric edildikdə və ya aktivin davamlı istifadəsindən gələcək iqtisadi səmərə gözlənilmədikdə tanınması dayandırılır. Əmlak və avadanlıq obyektinin xaric edilməsi və ya istismara verilməsi nəticəsində yaranan hər hansı gəlir və ya zərər satışdan əldə olunan gəlirlə aktivin qalıq dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən edilir və mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Nizamnamə kapitalı

Fondun kapitalı nizamnamə kapitalından, yığılmış zərərlərdən və digər ehtiyatlar ibarətdir. 1 sayılı Qeyddə göstəriləni kimi, Fond dövlət təşkilatıdır. Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi Fonda vəsaitlərin ayrılması ilə bağlı icraçı maliyyə agentinin qismində çıxış edir. Fonda və Fondun vəsaitlərin ayrılması ödəniş tarixində Fondun kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabatında ədalətli dəyerdə tanınır.

Faiz gəlirlərinin tanınması

Faiz gəlirləri bütün borc alətləri üzrə effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablama metodu ilə uçota alınır. Bu üsul, faiz gəlirinin bir hissəsi kimi, müqavilə tərəfləri arasında ödənilən və ya alınan effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan bütün haqları, əməliyyat xərclərini və bütün digər mükafatları və ya endirimləri təxirə salır.

Faiz gəliri, EOKZ ehtiyatı çıxılmaqla, AD-yə effektiv faiz dərəcəsi tətbiq etməklə hesablanan, kredit dəyərsizləşməsinə məruz qalmış maliyyə aktivləri (3-cü Mərhələ) istisna olmaqla, maliyyə aktivlərinin ümumi qalıq dəyərinə effektiv faiz dərəcəsinin tətbiqi yolu ilə hesablanır.

Haqq və komissiya gəlirləri

Haqq və komissiya gəlirləri müvafiq xidmətlər yerinə yetirildikdə tanınır.

Dövlət zəmanətləri üzrə komissiya haqqı zəmanətin qüvvəyə mindiyi tarixdən etibarən kredit təşkilatına hökumət tərəfindən verilmiş zəmanətin ümumi məbləğinin 0,5%-i həcmində hesablanır. Birdəfəlik zəmanət haqqı kredit təşkilatı tərəfindən verilən kredit məbləğinin 1%-i həcmində hesablanır, zəmanət haqqının 50%-i qaydalara uyğun olaraq Maliyyə Nazirliyinə köçürülür, qalan hissəsi isə gəlir kimi tanınır. Fond agent rolunu yerinə yetirir və hökumət tərəfindən verilən zəmanətlərə görə məsuliyyət daşımır.

Şərti öhdəliklər

Şərti öhdəliklər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmir, lakin onların ödənilməsi üçün ehtiyatların xərclənməsi ehtimalı az olanda, maliyyə hesabatlarında açıqlanır. Şərti aktivlər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmir, lakin onlarla bağlı iqtisadi faydaların daxil olması ehtimal ediləndə maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

Əvəzləşdirmə

Maliyyə aktiv və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi və xalis məbləğin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda daxil edilməsi tanınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüququn, eləcə də əvəzləşdirməni aparmaq və ya aktivini realizasiya edərkən müvafiq öhdəliyi də satmaq niyyətinin mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər.

İşçi heyəti ilə bağlı ödənişlər və müvafiq ayırmalar

Əmək haqları, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər, məzuniyyət və xəstəlik vərəqələri üzrə illik ödənişlər, mükafatlar və pul şəklində olmayan imtiyazlar Fondun işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlər göstərildikdə hesablanır. Fondun yerli qanunvericiliyə uyğun olaraq müəyyən edilmiş haqlar üzrə ödənişlərdən başqa pensiya və analoji ödənişləri həyata keçirmək üçün hər hansı hüquqi və ya işgüzar praktikadan yaranan öhdəliyi yoxdur.

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdakı maddələrin likvidlik ardıcılığı ilə təqdim edilməsi

Fond üçün dəqiq müəyyən edilə bilən əməliyyat dövrü olmadığına görə o, cari və uzunmüddətli aktiv və öhdəlikləri maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda ayrıca göstərmir. Bunun əvəzində aktiv və öhdəliklərin gözlənilən ödəmə müddətlərinə görə təhlili 22 saylı Qeyddə təqdim olunur.

4 UÇOT SİYASƏTİNİN TƏTBİQİ ZAMANI ƏHƏMİYYƏTLİ EHTİMALLAR VƏ MÜLAHİZƏLƏR

Fond maliyyə hesabatlarında tanınan məbləğlərə və aktiv və öhdəliklərin qalıq dəyərində növbəti maliyyə ili ərzində təsir göstərən ehtimallar və mülahizələr irəli sürür. Həmin ehtimallar və mülahizələr müntəzəm olaraq rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, həmçinin rəhbərliyin fikrincə mövcud şəraitə uyğun olaraq əsaslandırılmış gələcək hadisələr üzrə təxminlərə əsasən təhlil edilir. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı rəhbərlik, həmçinin peşəkar ehtimallar və təxminlər irəli sürür. Maliyyə hesabatlarında əks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və öhdəliklərin qalıq dəyərində əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan təxminlərə aşağıdakılar daxildir:

EOKZ-un ölçülməsi

EOKZ-un ölçülməsi metodologiyasının, modelin və giriş məlumatlarının müəyyən edilməsini özündə birləşirdən mühüm bir təxmindir. EOKZ ölçülməsi üzrə metodologiya 22 saylı Qeyddə açıqlanır. Aşağıdakı komponentlərin kredit zərəri ehtiyat üzrə əhəmiyyətli təsiri vardır: defoltun müəyyən edilməsi, KRƏA, defolt ehtimalı ("DE"), defolt vəziyyətində riskə məruz qalma ("DVRMQ") və defolt zamanı yaranan zərər ("DZYZ"), eləcə də makroiqtisadi ssenari modelləri. Fond müntəzəm olaraq ehtimal olunan kredit zərəri və faktiki zərər arandakı fərqlərin azaldılması üçün model və giriş məlumatlarını yoxlayır və nəzərdən keçirir.

Fond ilk növbədə özünün makroiqtisadi proqnozlaşdırma modelinin nəticəsi olan EOKZ-un ölçülməsi üçün dəstəklənən perspektiv məlumatlardan istifadə etmişdir.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

Kredit riski üzrə əhəmiyyətli artım (“KRƏA”)

Kredit riskində əhəmiyyətli artımın olub-olmadığını müəyyən etmək üçün Fond hesab tarixinin sonunda maliyyə alətinin istifadə müddəti ərzində baş vermiş defolt riskini ilkin tanınma tarixindəki defolt riski ilə müqayisə edir. Qiymətləndirmə hesab dövrünün sonunda kredit riskinin konkret səviyyəsinə nail olmaqdan sonra, kredit riskinin nisbi artımını nəzərə alır. Fond, müəyyən borcalanların davranış aspektləri də daxil olmaqla, bir sıra amilləri əhatə edən, lazımsız xərclər və səylər tələb olunmadan mövcud olan bütün ağılabatan və dəstəklənən perspektiv məlumatları nəzərə alır. Fond kredit riskinin gecikmədən əvvəl artmasının davranış göstəricilərini müəyyən edir və ya fərdi alətdə, ya da portfel səviyyəsində kredit riskinin qiymətləndirilməsinə müvafiq perspektiv məlumatları daxil edir.

Biznes modelin qiymətləndirilməsi

Maliyyə aktivləri biznes model əsasında təsnifləşdirilir. Biznes modeli qiymətləndirərkən rəhbərlik birləşmə səviyyəsini və maliyyə alətləri üzrə portfelleri müəyyən etmək üçün mülahizələrdən istifadə etmişdir. Satış əməliyyatlarını qiymətləndirərkən Fond onların əvvəlki dövrlərdə baş vermə tezliyini, müddətini və dəyərini, satış səbəblərini və gələcək satışlar ilə bağlı gözləntiləri nəzərə alır. Kredit keyfiyyətinin pisləşməsinə görə potensial zərərlərin azaldılmasına yönəldilmiş satış əməliyyatları “pul axınlarının əldə edilməsi” biznes modelinə uyğun hesab edilir. Kredit riskinin idarə olunması tədbirləri ilə bağlı olmayan ödəmə müddətinə qədər həyata keçirilən digər satışlar da nadir hallarda baş verməsi və dəyərinin ayrılıqda və ya məcmu olaraq əhəmiyyətli olmaması şərtiylə, “pul axınlarının əldə edilməsi” biznes modelinə uyğun hesab edilir.

Fond satış əməliyyatlarının əhəmiyyətini satışların həcmi ilə portfelin orta müddəti ərzində biznes modeli qiymətləndirilən portfelin dəyərini müqayisə etməklə qiymətləndirir. Bundan əlavə, yalnız “stress” ssenarilərdə və ya Fondun nəzarətində olmayan, təkrar baş verməyən və Fond tərəfindən proqnozlaşdırıla bilməyən ayrıca hadisə ilə bağlı gözlənilən maliyyə aktivlərinin satışı biznes modelin məqsədi ilə əlaqəli olmayan satış əməliyyatı hesab olunur və müvafiq maliyyə aktivlərinin təsnifatına təsir göstərmir.

“Pul axınlarının əldə edilməsi və satılması” biznes modelində aktivlərin pul axınlarının əldə edilməsi üçün saxlanılması nəzərdə tutulsa da, aktivlərin biznes modelin məqsədlərinə (likvidlik ehtiyaclarının idarə olunması, müəyyən faiz gəlirlərinin əldə edilməsi və ya maliyyə aktivlərinin müddətinin həmin aktivlərin maliyyələşdirdiyi öhdəliklərin müddəti ilə uyğunlaşdırılması) nail olmaq üçün satışı onun ayrılmaz tərkib hissəsi hesab edilir.

Digər kateqoriyaya əsasən satış vasitəsilə mənfəət əldə etmək üçün nağd pul axınlarının reallaşdırılması məqsədilə idarə olunan maliyyə aktivləri üzrə portfeller daxildir. Bu biznes model adətən müqavilədə nəzərdə tutulan pul axınlarının əldə edilməsi ilə əlaqəlidir.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

Pul axınlarının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişləri (“YƏMFÖ”) meyarına uyğunluğunun qiymətləndirilməsi

Maliyyə aktivləri üzrə pul axınlarının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişləri meyarına uyğunluğunu müəyyən etmək üçün mülahizələrin irəli sürülməsi tələb edilir. Pulun zaman dəyəri elementi qeyd olunan hallarda dəyişdirilə bilər, məsələn, müqavilə üzrə faiz dərəcəsi mütəmadi olaraq dəyişildikdə, lakin bu dəyişikliyin müddəti borc aləti üzrə faiz dərəcəsinin qüvvədə olduğu müddətə uyğun gəlmədikdə (məsələn, kredit üç aylıq banklararası faiz dərəcəsinə əsaslanır, lakin həmin faiz dərəcəsi hər ay dəyişdirilir). Pulun zaman dəyərinin dəyişdirilməsi effekti hər bir dövrdə və məcmu olaraq maliyyə alətinin istifadə müddəti ərzində müvafiq alət üzrə nağd pul axınlarını yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişləri meyarına uyğun olan nağd pul axınlarından ibarət baza borc aləti ilə müqayisə etməklə qiymətləndirilmişdir. Qiymətləndirmə maliyyə bazarlarında baş verə bilən əsaslandırılmış mümkün maliyyə stress-senariləri daxil olmaqla, bütün əsaslandırılmış mümkün senarilər üçün həyata keçirilmişdir. Fond baza alətlərə nisbətə kənarlaşmaların əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olmasını müəyyən etmək üçün 5%-lik göstərici tətbiq etmişdir. Senaridə nəzərdə tutulan nağd pul axınları bazadan əhəmiyyətli dərəcədə fərqləndikdə, qiymətləndirilən alət üzrə nağd pul axınları yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişləri meyarına uyğun gəlmir və maliyyə aləti sonradan MZVƏD kateqoriyasında qeydə alınır.

Fond müqavilə üzrə pul axınlarının müddətini və ya məbləğini dəyişən müqavilə şərtlərini müəyyən etmiş və nəzərdən keçirmişdir. Pul axınları o halda yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişləri meyarına uyğun hesab edilir ki, kreditin şərtlərinə görə onu vaxtından əvvəl ödəmək mümkün olsun, vaxtından əvvəl ödənilən məbləğ əsas borcu və hesablanmış faizləri, eləcə də müqaviləyə vaxtından əvvəl xitam verilməsinə görə əsaslandırılmış əlavə kompensasiyanı özündə əks etdirsin. Aktiv üzrə əsas məbləğ əsas borc üzrə sonrakı ödənişlər (yəni, effektiv faiz metodundan istifadə etməklə müəyyən edilmiş faizsiz ödənişləri) çıxılmaqla, ilkin tanınma zamanı ədalətli dəyərə bərabərdir.

Bu qaydada istisna hal olaraq standart, həmçinin qabaqcadan ödəniş elementlərinə malik olan alətlərə yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişləri meyarına uyğun olmaq üçün aşağıdakı şərtlərə cavab verməyə imkan yaradır: (i) aktiv mükafat və ya güzəştə verildikdə (ii) qabaqcadan ödəniş məbləği müqavilə üzrə nominal dəyərdən və hesablanmış faizlərdən, eləcə də müqaviləyə vaxtından əvvəl xitam verilməsinə görə əsaslandırılmış əlavə kompensasiyadan ibarət olduqda və (iii) ilkin tanınma zamanı vaxtından əvvəl ödəniş elementinin ədalətli dəyəri əhəmiyyətsiz olduqda.

Maliyyə aktivlərinin dəyişdirilməsi

Maliyyə aktivləri üzrə müqavilə şərtlərində dəyişikliklər baş verdikdə (məsələn, şərtlər yenidən razılaşdırıldıqda), Fondun rəhbərliyi ilk olaraq dəyişikliyin əhəmiyyətliliyinə, ilkin tanınmış maliyyə aktivinə xitam verilməsi və ədalətli dəyerdə yeni maliyyə aktivinin tanınması zərurətinə nəzər yetirir. Bu dəyərləndirmə əsasən müvafiq mühasibat siyasətində təsvir edilmiş keyfiyyət parametrlərinə əsaslanır və kifayət qədər mülahizələrdən istifadə olunmasını tələb edir. Xüsusən də Fondun rəhbərliyi kredit üzrə dəyərsizləşməyə məruz qalmış və şərtləri yenidən razılaşdırılmış maliyyə aktivinin tanınmasının dayandırılması və ikin tanınma zamanı kredit itkisinə məruz qalmış yeni alətin tanınmasına zərurətin olması məsələsində mülahizələrdən istifadə edir. Tanınmaya xitam verilməsi üzrə dəyərləndirmə zamanı müqavilə şərtlərinə edilən dəyişikliklərin kredit aləti üzrə gözlənilən (məhz müqavilə üzrə deyil gözlənilən) nağd pul vəsaitlərin hərəkətinə edilən təsir üzrə risk və mükafatlar nəzərə alınır.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin faydalı istifadə müddəti

Fond, əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin qalan faydalı ömürlərini hər maliyyə ilinin sonunda qiymətləndirir. Gözləmələr əvvəlki təxminlərdən fərqlənirsə, dəyişikliklər "Mühasibat uçotu siyasəti, uçot təxminlərində dəyişikliklər və xətlər" adlı 8 sayılı MUBS-a uyğun olaraq uçot qiymətləndirməsində dəyişiklik hesab olunur. Bu təxminlər əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin qalıq dəyəri və mənfəət və ya zərərdə tanınmış amortizasiya məbləğinə əhəmiyyətli təsir göstərə bilər.

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların ilkin uçotu

Fond adi fəaliyyəti gedişində əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar aparır. 9 sayılı MHBS-ə uyğun olaraq maliyyə alətləri ilkin olaraq ədalətli dəyərdə uçota alınmalıdır. Lakin həmin əməliyyatların bazar və ya qeyri-bazar faiz dərəcələrində həyata keçirilməsini müəyyən etmək məqsədilə bu cür əməliyyatlar üçün aktiv bazar mövcud olmadıqda peşəkar mülahizələrdən istifadə etmək lazım gəlir. Mülahizələrin irəli sürülməsinin əsasını əlaqəli olmayan tərəflərlə analoji əməliyyatların qiymətinin müəyyən edilməsi və effektiv faiz dərəcəsinin təhlili təşkil edir.

Müştərilərə verilmiş dövlət subsidiyaları

Müştərilərə dövlət subsidiyalarının qalığı Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərman və Sərəncamlarının tələblərinə uyğun olaraq, koronavirus pandemiyasının təsirinə məruz qalmış ərazilərdə fəaliyyət göstərən sahibkarlıq subyektlərinə veriləcək bank kreditləri üzrə faiz dərəcələrinin subsidiyalaşdırılması məqsədilə Fonda köçürülən subsidiya məbləğini əks etdirir.

Subsidiya balansının məbləği hökumətin göstərişi ilə ödənilir və adi iş şəraitində istifadəsinə məhdudiyət qoyulmur. Beləliklə, qalıq pul vəsaiti və pul ekvivalenti kimi daxil edilir və öhdəlik kimi tanınır. 31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il ərzində Fond öz vəsaiti hesabına müştərilərə 2,088 min AZN məbləğində subsidiya vermiş və bu subsidiya dövlət tərəfindən geri qaytarılmışdır. Bu məbləğlər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın digər aktivlər kateqoriyasında hökumətdən alınacaq vəsaitlər kimi tanınmışdır.

5 YENİ VƏ YA YENİDƏN İŞLƏNMİŞ STANDARTLARIN VƏ ONLARA DAİR ŞƏRHLƏRİN TƏTBİQİ

Cari ildə Fond Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurası (MUBSS) və MUBSS-un Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlarının Şərhləri Komitəsi (BMHŞK) tərəfindən qəbul edilmiş, Fondun fəaliyyəti üçün münasib olan və 31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış hesabat dövrünə şamil olunan bütün yeni və yenidən işlənmiş standartları və onlara dair şərhləri qəbul etmişdir.

Maliyyə Uçotunun Konseptual Əsaslarına İstinad – 3 sayılı MHBS-ə edilmiş Düzəliş - 2020-ci ilin may ayında BMUSS tərəfindən "Müəssisələrin Birləşməsi" adlı 3 sayılı MHBS standartına düzəliş dərc edilmişdir. Düzəliş 2018-ci ilin mart ayında dərc edilmiş Maliyyə Hesabatlılığının Konseptual Əsaslarına istinad ilə birlikdə, bu düzəlişin tələblərini əhəmiyyətli dərəcədə dəyişmədən, 1989-cu ildə dərc edilmiş Maliyyə Hesabatlarının Hazırlanması və Təqdimatın Əsaslarına edilən istinadın əvəz olunmasını nəzərdə tutur. Şura eyni zamanda, 37 sayılı BMUS və ya 21 sayılı BMHŞK "Təminatlar" çərçivəsində, ayrı olaraq yaranırsa, borclar və şərti öhdəliklər üçün yaranan potensial '2 gün' mənfəət və ya zərərlərindən yayınmaq üçün 3 sayılı MHBS-in tanınma prinsipinə istisna da əlavə etmişdir. Eyni zamanda, Şura Maliyyə Hesabatlarının Hazırlanması və Təqdim Olunması Əsaslarına istinadın əvəz edilməsindən təsirlənməyəcək şərti aktivlər üçün 3 sayılı MHBS-in mövcud təlimatına dair izahlar verməyi qərarlaşdırmışdır.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

Əmlak, Tikili və Avadanlıqlar: Nəzərdə tutulan İstifadədən əvvəl Daxilolmalar- 16 sayılı BMUS-a edilən düzəlişlər. 2020-ci ilin may ayında, BMUSŞ müəssisələrin əmlak, tikili və avadanlıqların dəyərindən, rəhbərliyin nəzərdə tutduğu qaydada fəaliyyət göstərə bilməsi üçün həmin aktivləri lazımi yerə və şəraitə çatdırarkən istehsal olunan aktivlərin satışından əldə olunan gəlirləri çıxmağı qadağan edən “Əmlak, Tikili və Avadanlıqlar – Nəzərdə tutulan İstifadədən əvvəl Daxilolmalar” düzəlişini dərc etmişdir.

Ağır Şərtli Müqavilələr – Müqavilənin Yerinə Yetirilməsinə dair Xərclər – 37 sayılı BMUS-a edilən düzəlişlər. 2020-ci ilin may ayında, BMUSŞ, 37 sayılı BMUS-a müqavilənin ağır şərtli və ya zərər yaradan olduğunu qiymətləndirərkən müəssisənin hansı xərcləri nəzərə alması barədə düzəlişlər etmişdir. Düzəlişlər “birbaşa əlaqəli xərc yanaşması”nı tətbiq edir. Mal və ya xidmətləri təmin etmək üçün birbaşa müqaviləyə aid olan xərclərə həm artan xərclər, həm də müqavilə fəaliyyətləri ilə birbaşa əlaqəli xərclərin bölüşdürülməsi daxildir. Ümumi və inzibati xərclər birbaşa müqavilə ilə əlaqəli deyil və müqavilə üzrə qarşı tərəf üçün açıq şəkildə ödənilməli olmadığıca istisna olunur.

“Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlılığı Standartlarının İlk dəfə Tətbiqi” adlı 1 sayılı MHBS – ilkin tətbiq edən törəmə olaraq. BMUSŞ 2018-2020-ci il üzrə illik təkmilləşdirmələr çərçivəsində 1 sayılı MHBS-də “Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarının ilk dəfə qəbul edilməsi”ndə dəyişiklik etmişdir. Dəyişiklik ana müəssisənin MHBS-ə keçid tarixinə əsasən, ana müəssisə tərəfindən bildirilən məbləğlərdən istifadə etməklə, məcmu çevirmələr üzrə fərqlərini ölçmək üçün 1 sayılı MHBS-in D16 (a) bəndini tətbiq etməyi seçən bir törəmə müəssisəyə icazə verir. Bu düzəliş 1 sayılı MHBS-in D16 (a) bəndini tətbiq etməyi seçən bir asılı və ya birgə müəssisəyə də tətbiq edilir.

“Maliyyə Alətləri” adlı 9 sayılı MHBS - Maliyyə öhdəliklərinin silinməsi üzrə “10 faiz” dəyərində test üzrə iştirak haqqı. MHBS standartları prosesinə 2018-2020-ci illərdə illik təkmilləşdirmələrin bir hissəsi olaraq, BMUSŞ 9 sayılı MHBS-ə düzəliş etmişdir. Düzəliş bir müəssisənin yeni və ya dəyişdirilmiş maliyyə öhdəliyinin şərtlərinin ilkin maliyyə öhdəliyinin şərtlərindən əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olub-olmadığını qiymətləndirərkən əlavə etdiyi haqları aydınlaşdırır. Bu rüsumlara yalnız borcalan və ya borcverən tərəfindən başqasının adından ödədiyi və ya aldığı haqlar daxil olmaqla borcalanla borc verən arasında ödənilən və ya alınan ödənişlər daxildir. Müəssisə düzəlişi müəssisənin ilk dəfə tətbiq etdiyi illik hesabat dövrünün əvvəlində və ya ondan sonra dəyişdirilmiş və ya mübadilə edilmiş maliyyə öhdəliklərinə tətbiq edilir.

“Kənd Təsərrüfatı” adlı 41 sayılı BMUS – Ədalətli dəyər ölçmələrində vergi. MHBS standartları prosesinə 2018-2020-ci illərdə illik təkmilləşdirmələrin bir hissəsi olaraq, BMUSŞ “Kənd Təsərrüfatı” adlı 41 sayılı BMUS Standartına dəyişiklik etmişdir. Dəyişiklik 41 sayılı BMUS-un 22-ci bəndində müəssisələrin, 41 sayılı BMUS çərçivəsində aktivlərin ədalətli dəyərini ölçərkən vergitutma üçün pul axınlarını istisna etməsi tələbini aradan qaldırır.

Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, yeni standartların Fondun maliyyə hesabatlarına maddi təsir göstərəcəyi gözlənilmir.

6 DƏRC OLUNMUŞ, LAKİN HAZIRDA QƏBUL OLUNMAMIŞ STANDARTLAR VƏ ŞƏRHLƏR

Hazırkı maliyyə hesabatlarının təsdiq edildiyi tarixdə, Fond tərəfindən qüvvəyə minmə tarixlərindən əvvəl qəbul edilmiş standartlar və şərhərdən əlavə, aşağıda göstərilən standart və şərhlər dərc edilmiş, lakin qüvvəyə minməmişdir.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

“Sığorta müqavilələri” adlı 17 sayılı MHBS 2017-ci ilin may ayında dərc olunmuşdur və 4 sayılı MHBS “Sığorta müqavilələri”ni əvəz edir. Yeni standart sığorta müqavilələrinin tanınması, ölçülməsi, təqdim edilməsi və açıqlanması prinsiplərini müəyyən edir. Müəssisə buraxdığı təkrarsığorta müqavilələri də daxil olmaqla sığorta müqavilələrinə; əlində olan təkrarsığorta müqavilələrinə; imtiyazlı iştirak xüsusiyyətləri ilə buraxdığı investisiya müqavilələrinə; müəssisənin bağladığı sığorta müqavilələrinə “Sığorta müqavilələri” adlı 17 sayılı MHBS-i tətbiq etməlidir.

17 sayılı MHBS, 1 yanvar 2023-cü il tarixində və ya ondan sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvədədir. “Müştərilərlə Müqavilələrdən Əldə Edilən Gəlir” adlı 15 sayılı MHBS və “Maliyyə Alətləri” adlı 9 sayılı MHBS standartları ilə birlikdə tətbiq olunduqda erkən tətbiqinə icazə verilir.

Uçot Siyasətinin Açıqlanması – 1 sayılı BMUS və 2 sayılı MHBS Metodik Sənədi - 2021-ci ilin fevral ayında BMUSŞ 1 sayılı BMUS və “Əhəmiyyətlik haqqında mühakimələrin yürüdülməsi” adlı 2 sayılı MHBS Metodik Sənədə düzəlişlər etmişdir. Bu düzəlişlər müəssisələrə uçot siyasəti haqqında açıqlamalar edərkən əhəmiyyətliklə bağlı mühakimələrin tətbiq edilməsinə kömək edilməsi məqsədilə təlimat və nümunələri təqdim edir. Düzelisələr müəssisələr üçün “əhəmiyyətli” uçot siyasətləri haqqında məlumatın açıqlanması tələbini onların “əhəmiyyətli” uçot siyasətinin açıqlanması tələbi ilə əvəz etməklə və mühasibat uçotu siyasəti ilə bağlı açıqlamalar barədə qərar qəbul edərkən müəssisələrin uçot siyasəti haqqında daha faydalı məlumatı açıqlamaqda kömək etmək məqsədi daşıyır.

1 sayılı BMUS-a edilən düzəlişlər 1 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün tətbiq edilir və düzəlişlərin daha erkən tətbiqinə icazə verilir. 2 sayılı Metodik Sənədə edilən düzəlişlər əhəmiyyətlik anlayışının mühasibat uçotu siyasəti məlumatlarına tətbiqi ilə bağlı məcburi olmayan təlimatları ehtiva etdiyi üçün, bu düzəlişlər üçün qüvvəyə minmə tarixi müəyyən edilməmişdir.

Uçot təxminlərinin müəyyən edilməsi – 8 sayılı BMUS-a edilən Düzəlişlər - 2021-ci ilin fevral ayında BMUSŞ “uçot təxminləri” anlayışını təqdim edən 8 sayılı BMUS-a düzəlişi dərc etmişdir. Düzəlişlər müəssisələrin uçot siyasətindəki dəyişiklikləri uçot təxminlərindəki dəyişikliklərdən necə fərqləndirməli olduğunu və xətalərin aradan götürülməsini izah edir. Həmçinin, bu düzəlişlər mühasibat uçotu təxminlərini hazırlamaq üçün müəssisələrin ölçmə üsullarından və giriş məlumatlarından necə istifadə etdiyini aydınlaşdırır.

Düzəlişlər 1 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir və həmin dövrün başlanğıcında və ya ondan sonra baş verəcək uçot siyasəti və uçot təxminlərindəki dəyişikliklərə tətbiq edilir. Bu tip faktlar açıqlanarsa, düzəlişlərin erkən tətbiqinə icazə verilir.

Eyni əməliyyatdan yaranan aktiv və öhdəliklərə aid təxirə salınmış vergilər – 12 sayılı BMUS-a edilən Düzəlişlər - 2021-ci ilin may ayında Şura 12 sayılı BMUS-a uyğun olaraq müəssisələrdən ilkin tanınma zamanı vergi bazasını artıran və azaldan bərabər məbləğdə müvəqqəti fərqlərə səbəb olan əməliyyatlar üzrə təxirə salınmış vergini tanımağı tələb edir.

Düzəlişlər təqdim edilən ən erkən müqayisəli dövrün əvvəlində və ya ondan sonra baş verən əməliyyatlara tətbiq edilməlidir. Bundan əlavə, təqdim olunan ən erkən müqayisəli dövrün əvvəlində icarə və istismardan çıxarma öhdəlikləri ilə bağlı bütün gəlirdən çıxılan və vergiyə cəlb olunan müvəqqəti fərqlər üçün təxirə salınmış vergi aktivini (kifayət qədər vergi tutulan mənfəətin olması şərti ilə) və təxirə salınmış vergi öhdəliyi də tanınmalıdır.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

BMUSS, satış kimi uçota alınması nəzərdə tutulan 15 sayılı MHBS-nin tələblərinə cavab verən satış və geri icarə əməliyyatlarını sonradan satıcı-icarədarın necə ölçməsinə aydınlaşdırmaq üçün "Satış və Geri İcarə üzrə İcarə Öhdəliyi"ni (16 sayılı MHBS-ə edilən Düzəlişlər) düzəlişlərlə birgə dərc etmişdir. Satış və Geri İcarə üzrə İcarə Öhdəliyi (16 sayılı MHBS-ə edilən Düzəlişlər) satıcı-icarədardan istifadə hüququnu özündə saxlayan hər hansı gəlir və ya zərər məbləğini tanımaq üçün geri icarədən irəli gələn icarə öhdəliyini sonradan ölçməsinə tələb edir. Yeni tələblər satıcı-icarədarı icarənin qismən və ya tam xitam verilməsi ilə bağlı hər hansı gəlir və ya zərəri mənfəət və ya zərərdə tanınmasını qadağa etmir. Düzəlişlər 1 yanvar 2024-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir. Düzəlişlərin daha erkən tətbiqinə icazə verilir.

Müəssisənin hesabat dövründən sonra on iki ay ərzində riayət etməli olduğu şərtlərin, öhdəliklərin təsnifatına təsirini müəyyən etmək üçün 2022-ci ilin oktyabr ayında BMUSS "Kovenantlar ilə bağlı uzunmüddətli öhdəliklər" (1 sayılı BMUS-a Düzəlişlər) adlı düzəlişi dərc etmişdir. Düzəliş əsasən öhdəliyin cari və ya uzunmüddətli olaraq təsnifləndirilməsinə yalnız müəssisənin hesabat tarixində və ya ondan əvvəl riayət etməli olduğu şərtlər təsir edir. Bundan əlavə, müəssisə maliyyə hesabatı üzrə qeydlərdə hesabatın istifadəçilərinə kovenantlar ilə uzunmüddətli öhdəliklərin on iki ay ərzində qaytarıla biləcəyi riskini nəzərdə tutacağı məlumatları açıqlamalıdır. Düzəlişlər 1 yanvar 2024-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üzrə qüvvəyə minir.

"Konsolidasiya olunmuş Maliyyə Hesabatları" adlı 10 sayılı MHBS və "İnvestor və onun Asılı və ya Birgə Müəssisəsi arasında Aktivlərin Satışı və ya Ötürülməsi" adlı 28 sayılı BMUS (düzəlişlər): – 10 sayılı MHBS və 28 sayılı BMUS-a edilən düzəlişlər investor, onun asılı müəssisəsi və birgə müəssisə arasında aktivlərin satışı və ya ötürülməsi üzrə vəziyyəti ehtiva edir. Düzəlişlər, xüsusi olaraq, kapital metodu ilə konsolidasiya olunmuş əlaqəli və birgə müəssisələrlə biznes əməliyyatları aparmayan törəmə müəssisə üzərində nəzarətin itirilməsi ilə bağlı olan gəlir və zərərlərin, ana müəssisənin mənfəət və zərər hesabatında əlaqəsi olmayan investora həmin əlaqəli və ya birgə müəssisədə olan payına düşən hissəyə müdaxilə etməmək şərti ilə tanınmasını tələb edir.

Eynilə, istənilən keçmiş törəmə müəssisədə (kapital metodu ilə konsolidasiya olunmuş assosiasiya və birgə müəssisəyə çevrildikdə) saxlanılan investisiyanın ədalətli dəyərlə yenidən ölçülməsindən irəli gələn gəlir və ya zərər yalnız əlaqəsi olmayan investorların yeni assosiasiya və ya birgə müəssisədəki payları müqabilində tanınır.

Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, yeni standartların Fondun maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsir göstərəcəyi gözlənilmir.

7 ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ ƏMƏLİYYATLAR VƏ QALIQLAR

Hazırkı maliyyə hesabatlarının məqsədləri üçün tərəflər bu halda əlaqəli hesab edilir ki, bir tərəf digər tərəfə nəzarət etmək və ya maliyyə və ya əməliyyat qərarlarının qəbul edilməsində mühüm təsir göstərmək iqtidarında olsun.

Hər bir potensial əlaqəli tərəf münasibətlərini nəzərdən keçirdikdə, diqqət bu münasibətlərin yalnız hüquqi formasına deyil, mahiyyətinə də yönəldilməlidir. Əlaqəli tərəflər öz aralarında əlaqəli olmayan tərəflərin apara bilmədiyi əməliyyatları həyata keçirə bilər. Bununla yanaşı, əlaqəli tərəflər arasında aparılan əməliyyatların şərtləri, müddətləri və məbləğləri əlaqəli olmayan tərəflər arasında aparılan əməliyyatlarla eyni olmaya bilər. Əlaqəli tərəflərlə aparılan əməliyyatların xarakterinə görə onlar kommersiya cəhətdən müstəqil tərəflər arasında həyata keçirilən əməliyyatların şərtlərinə uyğun hesab edilə bilməz.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

Fonda Azərbaycan Respublikası Hökuməti nəzarət edir. Buna görə də, 24 sayılı BMUS-a uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının Hökuməti, dövlət orqanları və hökuməti tərəfindən nəzarət edilən müəssisələrlə əməliyyatlar əlaqəli tərəflərin qalıqlarına və əməliyyatlarına daxil edilir.

Fond "Əlaqəli Tərəflərin Açıqlanması" adlı 24 sayılı BMUS-un 25-ci bəndində nəzərdə tutulmuş azadolunmanı hökumətlə əlaqəli qurumlar üçün açıqlama tələbi ilə bağlı tətbiq etmişdir.

Hesabat verən müəssisə aşağıdakılar da daxil olmaqla əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar və ödənilməmiş qalıqlar, o cümlədən öhdəliklər ilə bağlı "Əlaqəli Tərəflərin Açıqlanması" adlı 24 sayılı BMUS-un 18-ci bəndinin açıqlama tələblərindən azaddır:

- hesabat verən müəssisə üzərində nəzarət və ya birgə nəzarət və ya əhəmiyyətli təsirə malik olan hökumət; və
- eyni hökumətin həm hesabat verən müəssisə, həm də digər müəssisə üzərində nəzarət və ya birgə nəzarətə və ya əhəmiyyətli təsirə malik olması səbəbindən əlaqəli tərəf olan digər müəssisə.

Hökumətlə əlaqəli qurumlarla əməliyyatların xarakterinə elektrik enerjisinin alınması və digər xidmətlərin göstərilməsi və alınması daxildir.

31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərinə əlaqəli tərəflərlə qalıqlar aşağıdakı kimi olmuşdur:

Qeydlər	31 dekabr 2022-ci il		31 dekabr 2021-ci il	
	Əlaqəli tərəflərlə qalıqlar	Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat üzrə ümumi kateqoriya	Əlaqəli tərəflərlə qalıqlar	Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat üzrə ümumi kateqoriya
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	8	143,570		40,036
- <i>hökumət və ya hökumətin nəzarət etdiyi qurumlar</i>		141,449	14,719	
İnvestisiya qiymətli kağızları	10	33,698		19,008
- <i>hökumət və ya hökumətin nəzarət etdiyi qurumlar</i>		33,698	19,008	
Kredit təşkilatlarına verilən kreditlər	11	699,339		716,396
- <i>hökumət və ya hökumətin nəzarət etdiyi qurumlar</i>		54,168	60,839	

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərində başa çatmış illər üzrə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar aşağıdakı cədvəldə açıqlanır:

Qeydlər	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə		31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	
	Əlaqəli tərəflərlə məbləğlər	Məcmu gəlir haqqında hesabat üzrə ümumi kateqoriya	Əlaqəli tərəflərlə məbləğlər	Məcmu gəlir haqqında hesabat üzrə ümumi kateqoriya
Faiz gəliri	18	13,310		11,657
- <i>hökumət və ya hökumətin nəzarət etdiyi qurumlar</i>		1,678	1,304	
Digər əməliyyat gəlirləri	19	1,065		2,482
- <i>hökumət və ya hökumətin nəzarət etdiyi qurumlar</i>		75	155	

Əsas rəhbər heyətin mükafatlandırılmasına 31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərində başa çatmış illər üzrə müvafiq olaraq 615 min AZN və 463 min AZN məbləğində əmək haqqı, digər qısamüddətli müavinətlər və sosial xərclər daxildir.

8 PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
ARMB-də cari hesablar	141,449	14,719
Digər kredit təşkilatları ilə cari hesablar	2,121	25,317
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	143,570	40,036

EOKZ məbləğinin qiymətləndirilməsi məqsədləri üçün pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin qalıqları 1-ci Mərhələyə daxil edilmişdir. Bu qalıqlar üzrə hesablanmış EOKZ əhəmiyyətli məbləğ olmadığından, Fond pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri üzrə hər hansı kredit zərəri ehtiyatı tanımamışdır. EOKZ ölçü yanaşması üçün 22 sayılı Qeydə nəzər salın.

9 BANKLARDA OLAN DEPOZİTLƏR

Banklarda olan depozitlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
Yerli banklarda olan müddətli deposit	65,695	59,525
Cəmi banklarda olan depozitlər	65,695	59,525

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

31 dekabr 2022-ci il tarixinə Fondun depozitləri aşağıdakı banklarda yerləşdirilmişdir:

Bankın adı	Müqavilə tarixi	Baş çatma tarixi	Valyuta	İllik faiz dərəcəsi	Müqavilə məbləği	31 dekabr 2022-ci il
"Rabitəbank" ASC	19.03.2021	19.03.2023	AZN	8.00%	5,000	5,000
"Bank Respublika" ASC	03.03.2022	03.03.2023	AZN	8.75%	10,000	10,000
"Expressbank" ASC	05.03.2022	05.03.2023	AZN	7.00%	3,000	3,000
"Bank Respublika" ASC	14.03.2022	14.09.2023	AZN	5.00%	5,000	5,000
"Bank of Baku" ASC	15.03.2022	15.03.2023	AZN	9.50%	2,500	2,500
"Ziraatbank" ASC	15.03.2022	15.03.2023	AZN	7.00%	5,000	5,000
"Bank Respublika" ASC	16.03.2022	16.03.2023	AZN	8.50%	5,000	5,000
"Ziraatbank" ASC	17.03.2022	17.03.2023	AZN	7.00%	5,000	5,000
"Bank of Baku" ASC	16.04.2022	16.04.2023	AZN	9.50%	7,500	7,500
"Expressbank" ASC	04.05.2022	04.05.2023	AZN	7.00%	2,500	2,500
"Expressbank" ASC	12.08.2022	12.08.2023	AZN	7.00%	5,000	5,000
"Ziraatbank" ASC	15.11.2022	15.11.2023	AZN	7.00%	7,000	7,000
<i>Alınacaq faizlər</i>						3,195
Cəmi						65,695

31 dekabr 2021-ci il tarixinə Fondun depozitləri aşağıdakı banklarda yerləşdirilmişdir:

Bankın adı	Müqavilə tarixi	Baş çatma tarixi	Valyuta	İllik faiz dərəcəsi	Müqavilə məbləği	31 dekabr 2021-ci il
"Ziraatbank" ASC	16.03.2021	16.03.2022	AZN	8.00%	5,000	5,000
"Bank Respublika" ASC	16.03.2021	16.03.2022	AZN	8.50%	5,000	5,000
"Rabitəbank" ASC	19.03.2021	19.03.2023	AZN	8.00%	5,000	5,000
"Paşabank" ASC	08.04.2021	08.04.2022	AZN	6.50%	10,000	10,000
"Bank Respublika" ASC	13.04.2021	13.04.2022	AZN	8.50%	2,500	2,500
"Paşabank" ASC	13.04.2021	13.04.2022	AZN	6.50%	2,500	2,500
"Ziraatbank" ASC	16.04.2021	16.04.2022	AZN	8.00%	2,500	2,500
"Bank of Baku" ASC	16.04.2021	16.04.2022	AZN	9.50%	7,500	7,500
"Ziraatbank" ASC	28.04.2021	28.04.2022	AZN	8.00%	2,500	2,500
"Expressbank" ASC	03.05.2021	03.05.2022	AZN	7.00%	2,500	2,500
"Bank Respublika" ASC	01.07.2021	01.01.2022	AZN	5.00%	5,000	5,000
"Ziraatbank" ASC	12.11.2021	12.11.2022	AZN	6.80%	7,000	7,000
<i>Alınacaq faizlər</i>						2,525
Cəmi						59,525

EOKZ məbləğinin qiymətləndirilməsi məqsədləri üçün banklarda olan depozitlərin ölçülməsi 1-ci Mərhələyə daxil edilmişdir. Bu qalıqlar üzrə hesablanmış EOKZ əhəmiyyətli məbləğ olmadığından, Fond banklarda olan depozitlər üzrə hər hansı kredit zərəri ehtiyatı tanımamışdır. EOKZ ölçü yavaşması üçün 22 sayılı Qeyd nəzər salın.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

10 İNVESTİSIYA QİYMƏTLİ KAĞIZLARI

İnvestisiya qiymətli kağızlarına daxildir:

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
Sabit gəlirli istiqrazlar	33,698	19,008
Cəmi investisiya qiymətli kağızları	33,698	19,008

31 dekabr 2022-ci il tarixinə Fondun investisiya qiymətli kağızları aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

Emitent	İnvestisiya tarixi	Baş a çatma tarixi	Valyuta	İllik faiz dərəcəsi	Müqavilə məbləği	31 dekabr 2022-ci il
Maliyyə Nazirliyi	16.03.2021	12.03.2024	AZN	7.50%	10,000	10,000
Maliyyə Nazirliyi	22.02.2022	20.02.2024	AZN	7.50%	4,056	4,056
Maliyyə Nazirliyi	23.02.2022	27.02.2024	AZN	7.50%	308	308
Maliyyə Nazirliyi	23.02.2022	27.02.2024	AZN	7.50%	218	218
Maliyyə Nazirliyi	23.02.2022	27.02.2024	AZN	7.50%	161	161
Maliyyə Nazirliyi	23.11.2022	19.11.2024	AZN	4.50%	5,000	5,000
Maliyyə Nazirliyi	23.11.2022	21.11.2023	AZN	0% (endirimli istiqraz)	5,000	5,000
Maliyyə Nazirliyi	29.11.2022	28.11.2023	AZN	0% (endirimli istiqraz)	4,578	4,578
Maliyyə Nazirliyi	13.12.2022	15.02.2023	AZN	3.50%	2,000	2,000
Maliyyə Nazirliyi	13.12.2022	15.03.2023	AZN	3.50%	2,000	2,000
<i>Alınacaq faizlər</i>						377
Cəmi						33,698

31 dekabr 2021-ci il tarixinə Fondun investisiya qiymətli kağızları aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

Emitent	İnvestisiya tarixi	Baş a çatma tarixi	Valyuta	İllik faiz dərəcəsi	Müqavilə məbləği	31 dekabr 2021-ci il
Maliyyə Nazirliyi	16.03.2021	12.03.2024	AZN	7.50%	10,000	10,000
Maliyyə Nazirliyi	27.04.2021	26.04.2022	AZN	7.98%	1,042	1,042
Maliyyə Nazirliyi	24.08.2021	22.02.2022	AZN	9.00%	6,105	6,105
Maliyyə Nazirliyi	31.08.2021	01.03.2022	AZN	5.98%	301	301
Maliyyə Nazirliyi	14.09.2021	15.03.2022	AZN	8.98%	515	515
Maliyyə Nazirliyi	12.10.2021	29.03.2022	AZN	0% (endirimli istiqraz)	762	762
<i>Alınacaq faizlər</i>						283
Cəmi						19,008

İnvestisiya qiymətli kağızları amortizasiya olunmuş dəyər kimi təsnif edilir.

EOKZ-un ölçülməsi məqsədləri üçün investisiya qiymətli kağızları 1-ci Mərhələyə daxil edilmişdir. Bu qalıqlar üzrə EOKZ əhəmiyyətli məbləğ olmadığından, Fond investisiya qiymətli kağızları üzrə hər hansı kredit zərəri ehtiyatı tanımamışdır. EOKZ ölçü yavaşması üçün 22 sayılı Qeydə nəzər salın.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

11 KREDİT TƏŞKİLATLARINA VERİLMİŞ KREDİTLƏR

Kredit təşkilatlarına verilmiş kreditlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
Amortizasiya olunmuş dəyərdə kredit təşkilatlarına verilmiş ümumi qalıq dəyəri	946,058	972,060
Çıxılsın: ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(246,719)	(255,664)
Kredit təşkilatlarına verilmiş cəmi kreditlər	699,339	716,396

Fond kreditləri aşağıdakı limitlər üzrə təsnifləşdirir:

- 50,000 AZN-dək – kiçik həcmli kreditlər;
- 50,001 AZN-dən 1,000,000 AZN-dək – orta həcmli kreditlər;
- 1,000,001 AZN-dən 10,000,000 AZN-dək – böyük həcmli kreditlər.

31 dekabr 2022 və 2021-ci illər tarixinə amortizasiya olunmuş dəyərdə kredit təşkilatlarına verilmiş kreditlərin ümumi qalıq dəyəri və ehtimal olunan kredit zərərləri üzrə ehtiyatın kateqoriyalar üzrə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	31 dekabr 2022-ci il Ümumi qalıq dəyəri	Ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	Qalıq dəyəri
İri həcmli kreditlər	704,173	(174,380)	529,793
Orta həcmli kreditlər	137,517	(26,353)	111,164
Kiçik həcmli kreditlər	104,368	(45,986)	58,382
Cəmi amortizasiya olunmuş dəyərdə kredit təşkilatlarına verilmiş kreditlər	946,058	(246,719)	699,339

	31 dekabr 2021-ci il Ümumi qalıq dəyəri	Ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	Qalıq dəyəri
İri həcmli kreditlər	745,344	(197,861)	547,483
Orta həcmli kreditlər	107,740	(8,525)	99,215
Kiçik həcmli kreditlər	118,976	(49,278)	69,698
Cəmi amortizasiya olunmuş dəyərdə kredit təşkilatlarına verilmiş kreditlər	972,060	(255,664)	716,396

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

Aşağıdakı cədvəllərdə 2022-ci il üçün kredit təşkilatlarına verilmiş kreditlərin ilin əvvəlinə və sonuna olan qalıqları arasında olan uzlaşmalar göstərilmişdir:

	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
1 yanvar 2022-ci il	746,770	82	225,208	972,060
1-ci Mərhələyə köçürülmə	-	-	-	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	(138)	138	-	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	-	-	-	-
Yeni aktivlər	140,887	-	-	140,887
Digər hərəkətlər	(160,274)	1	(6,616)	(166,889)
31 dekabr 2022-ci il	727,245	221	218,592	946,058

	1-ci Mərhələ (EOKZ)	2-ci Mərhələ (EOKZ)	3-cü Mərhələ (EOKZ)	Cəmi (EOKZ)
1 yanvar 2022-ci il	41,358	62	214,244	255,664
1-ci Mərhələyə köçürülmə	-	-	-	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	(19)	19	-	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	-	-	-	-
Digər hərəkətlər	(10,004)	-	1,059	(8,945)
31 dekabr 2022-ci il	31,335	81	215,303	246,719

Aşağıdakı cədvəllərdə 2021-ci il üçün kredit təşkilatlarına verilmiş kreditlərin ilin əvvəlinə və sonuna olan qalıqları arasında olan uzlaşmalar göstərilmişdir:

	1-ci Mərhələ	2-ci Mərhələ	3-cü Mərhələ	Cəmi
1 yanvar 2021-ci il	727,759	36,817	237,573	1,002,149
1-ci Mərhələyə köçürülmə	25,318	(25,318)	-	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	-	-	-	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	-	-	-	-
Yeni aktivlər	146,810	-	-	146,810
Digər hərəkətlər	(153,117)	(11,417)	(12,128)	(176,662)
Silinmiş məbləğlər	-	-	(237)	(237)
31 dekabr 2021-ci il	746,770	82	225,208	972,060

	1-ci Mərhələ (EOKZ)	2-ci Mərhələ (EOKZ)	3-cü Mərhələ (EOKZ)	Cəmi (EOKZ)
1 yanvar 2021-ci il	30,976	10,392	224,968	266,336
1-ci Mərhələyə köçürülmə	4,932	(4,932)	-	-
2-ci Mərhələyə köçürülmə	-	-	-	-
3-cü Mərhələyə köçürülmə	-	-	-	-
Digər hərəkətlər	5,450	(5,398)	(10,487)	(10,435)
Silinmiş məbləğlər	-	-	(237)	(237)
31 dekabr 2021-ci il	41,358	62	214,244	255,664

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il ərzində kredit təşkilatlarına verilmiş kreditlərə qarşı EOKZ ehtiyatında hərəkətlər aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Kiçik həcmli kreditlər	Orta həcmli kreditlər	İri həcmli kreditlər	Cəmi
İlin əvvəlinə qalıq dəyəri	(49,278)	(8,525)	(197,861)	(255,664)
İl üzrə xalis bərpa/(tutulma)	3,292	(17,828)	23,481	8,945
İlin sonuna qalıq dəyəri	<u>(45,986)</u>	<u>(26,353)</u>	<u>(174,380)</u>	<u>(246,719)</u>

31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatmış il ərzində kredit təşkilatlarına verilmiş kreditlərə qarşı EOKZ ehtiyatında hərəkətlər aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Kiçik həcmli kreditlər	Orta həcmli kreditlər	İri həcmli kreditlər	Cəmi
İlin əvvəlinə qalıq dəyəri	(46,945)	(7,554)	(211,837)	(266,336)
İl üzrə xalis (tutulma)/bərpa	(2,333)	(971)	13,976	10,672
İlin sonuna qalıq dəyəri	<u>(49,278)</u>	<u>(8,525)</u>	<u>(197,861)</u>	<u>(255,664)</u>

Dövr ərzində kredit təşkilatlarına verilmiş kreditlər üzrə ehtimal olunan kredit zərərləri üçün ehtiyata müxtəlif amillər təsir göstərmişdir. Ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi haqqında məlumat 22 sayılı Qeyddə göstərilir.

31 dekabr 2022-ci il tarixinə amortizasiya olunmuş dəyərdə kredit təşkilatlarına verilmiş kreditlərin keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	1-ci Mərhələ (12 aylıq EOKZ)	2-ci Mərhələ (KRƏA zamanı ömürlük EOKZ)	3-cü Mərhələ (kredit üzrə dəyərsizləşmiş aktivlər üzrə ömürlük EOKZ)	Cəmi
Ödənişi 30 gündən az gecikdirilmiş	727,245	-	902	728,147
Ödənişi 30-90 gün gecikdirilmiş	-	221	-	221
Ödənişi 91-180 gün gecikdirilmiş	-	-	-	-
Ödənişi 181-360 gün gecikdirilmiş	-	-	2,129	2,129
Ödənişi 360 gündən çox gecikdirilmiş	-	-	215,561	215,561
Ümumi qalıq dəyəri	<u>727,245</u>	<u>221</u>	<u>218,592</u>	<u>946,058</u>
Ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	<u>(31,335)</u>	<u>(81)</u>	<u>(215,303)</u>	<u>(246,719)</u>
Qalıq dəyəri	<u>695,910</u>	<u>140</u>	<u>3,289</u>	<u>699,339</u>

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

31 dekabr 2021-ci il tarixinə amortizasiya olunmuş dəyərdə kredit təşkilatlarına verilmiş kreditlərin keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	1-ci Mərhələ (12 aylıq EOKZ)	2-ci Mərhələ (KRƏA zamanı ömürlük EOKZ)	3-cü Mərhələ (kredit üzrə dəyərsizləşmiş aktivlər üzrə ömürlük EOKZ)	Cəmi
Ödənişi 30 gündən az gecikdirilmiş	746,006	-	537	746,543
Ödənişi 30-90 gün gecikdirilmiş	-	82	107	189
Ödənişi 91-180 gün gecikdirilmiş	-	-	143	143
Ödənişi 181-360 gün gecikdirilmiş	-	-	331	331
Ödənişi 360 gündən çox gecikdirilmiş	764	-	224,090	224,854
Ümumi qalıq dəyəri	746,770	82	225,208	972,060
Ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat	(41,358)	(62)	(214,244)	(255,664)
Qalıq dəyəri	705,412	20	10,964	716,396

Kredit portfelinin iqtisadi sektorlar üzrə təhlili aşağıda göstərilir:

	31 dekabr 2022-ci il		31 dekabr 2021-ci il	
	Məbləğ	%	Məbləğ	%
Kənd təsərrüfatı	645,282	68.21	640,333	65.87
Sənaye	203,665	21.53	220,063	22.64
Xidmət	97,111	10.26	111,664	11.49
Amortizasiya olunmuş dəyərdə kredit təşkilatlarına verilmiş kreditlərin ümumi qalıq dəyəri	946,058	100	972,060	100

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

12 ƏMLAK, AVANDANLIQ VƏ QEYRİ-MADDİ AKTİVLƏR

	Bina	Nəqliyyat vasitələri	Ofis və kompüter avadanlığı	Mebel və qurğular	Qeyri-maddi aktivlər	Davam edən tikililər	Cəmi
İlkin dəyər							
1 yanvar 2021-ci il	6,639	384	250	200	246	-	7,719
Əlavələr	4	-	492	15	467	-	978
Silinmələr	-	(47)	(111)	(33)	(44)	-	(235)
31 dekabr 2021-ci il	6,643	337	631	182	669	-	8,462
Əlavələr	-	199	253	26	57	247	782
Silinmələr	-	-	(18)	(5)	-	-	(23)
31 dekabr 2022-ci il	6,643	536	866	203	726	247	9,221
Yığılmış köhnəlmə və amortizasiya dəyəri							
1 yanvar 2021-ci il	(504)	(105)	(200)	(184)	(60)	-	(1,053)
İl üzrə köhnəlmə	(332)	(86)	(73)	(8)	(38)	-	(537)
Silinmələr üzrə ləğv edilmiş	-	40	111	33	37	-	221
31 dekabr 2021-ci il	(836)	(151)	(162)	(159)	(61)	-	(1,369)
İl üzrə köhnəlmə	(332)	(113)	(149)	(15)	(65)	-	(674)
Silinmələr üzrə ləğv edilmiş	-	-	9	5	-	-	14
31 dekabr 2022-ci il	(1,168)	(264)	(302)	(169)	(126)	-	(2,029)
Xalis qalıq dəyəri							
31 dekabr 2022-ci il	5,475	272	564	34	600	247	7,192
31 dekabr 2021-ci il	5,807	186	469	23	608	-	7,093

31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərinə əmlak və avadanlıqlar girov qoyulmamışdır.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

13 DİGƏR AKTİVLƏR

Digər aktivlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
Hökumətdən alınacaq vəsaitlər	2,088	-
Avans ödənişləri	243	9
Aşağı dəyərli mal-material ehtiyatları	66	41
Cəmi digər aktivlər	2,397	50

31 dekabr 2022-ci il tarixinə hökumətdən alınacaq vəsaitlər Fond tərəfindən hökumət adından verilən subsidiyaları əks etdirir. Hesabat dövründən sonra hökumət debitor borcunu tam şəkildə ödəmişdir.

31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərinə avans ödənişlərə əsasən malların, xidmətlərin və qeyri-maddi aktivlərin alınması üçün təchizatçılara verilmiş avanslar daxildir.

14 MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ DÖVLƏT SUBSİDİYALARI

Fonda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 4 iyun 2020-ci il tarixli 1052 nömrəli Fərmanı və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 9 iyul 2020-ci il tarixli 249 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Koronavirus (COVID-19) pandemiyasından zərər çəkmiş sahələrdə fəaliyyət göstərən sahibkarlıq subyektlərinə veriləcək bank kreditləri üzrə dövlət zəmanətinin verilməsi və kredit faizlərinin subsidiyalaşdırılması Qaydası"na uyğun olaraq 20,000 min AZN və "Koronavirus (COVID-19) pandemiyasından zərər çəkmiş sahələrdə fəaliyyət göstərən sahibkarlıq subyektlərinin mövcud kredit portfelini üzrə kredit faizlərinin subsidiyalaşdırılması Qaydası"na uyğun olaraq 50,000 min AZN məbləğində vəsait köçürülmüşdür. Fond dövlət zəmanəti verilmiş kreditlər üzrə ödənilməli olan faizlərin 50 faizinə, mövcud portfel üzrə ödənilməli olan faizlərin 10 faizinə dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına subsidiya verilməsini təmin edir.

31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərində başa çatmış illər ərzində "Koronavirus (COVID-19) pandemiyasından zərər çəkmiş sahələrdə fəaliyyət göstərən sahibkarlıq subyektlərinə veriləcək bank kreditləri üzrə dövlət zəmanətinin verilməsi və kredit faizlərinin subsidiyalaşdırılması Qaydaları"na uyğun olaraq Fonda müvafiq olaraq 7,320 min AZN və 12,000 min AZN vəsait köçürülmüşdür.

31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərində başa çatmış illər ərzində Fond dövlət zəmanəti ilə verilmiş kreditlər üzrə müvafiq olaraq 26,100 min AZN və 14,833 min AZN məbləğində faiz subsidiyaları ödəmişdir.

31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatmış il ərzində 25/01 sayılı məktuba uyğun olaraq 45 min AZN məbləğində subsidiyalar Fonda qaytarılmışdır.

31 dekabr 2022-ci il tarixinə Fondun Hökumət adından ödənilən subsidiyalara görə hökumətdən alınacaq vəsaitləri mövcud olmuşdur.

31 dekabr 2021-ci il tarixinə hökumət tərəfindən subsidiyalar üzrə öhdəliklərin qalığı 16,692 min AZN təşkil etmişdir.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

15 DİGƏR ÖHDƏLİKLƏR

Digər öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
Təxirə salınmış gəlirlər	10	23
Vergi borcları	9	268
Digər	1	3
Cəmi digər öhdəliklər	20	294

16 NİZAMNAMƏ KAPİTALI

Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 31 iyul 2018-ci il tarixli 224 nömrəli Fərmanına əsasən Azərbaycan Respublikasının Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu ləğv edilərək, İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində Sahibkarlığın İnkişafı Fondu publik hüquqi şəxsi yaradılmışdır. 31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərinə Fondun nizamnamə kapitalı 1,007,307 min AZN təşkil edir.

17 DİGƏR EHTİYATLAR

2022 və 2021-ci illər ərzində Fondan İqtisadiyyat Nazirliyinə, müvafiq olaraq, 759 min AZN və 649 min AZN məbləğlərində vəsait ödənilmişdir.

2022 və 2021-ci illər ərzində Fond mövcud portfel kreditləri üzrə müvafiq olaraq 8,020 min AZN və 10,519 min AZN məbləğlərində öz nağd pul vəsaitləri hesabına subsidiya ödəmişdir.

2022-ci il ərzində Fondun öz nağd vəsaiti hesabına ödənilmiş 19 min AZN məbləğində subsidiyaları Fonda qaytarılmışdır.

22 noyabr 2022-ci il tarixində Hökumət Fonda 120,000 min AZN məbləğində vəsait köçürmüşdür.

31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərinə Fondun digər ehtiyatları müvafiq olaraq 104,841 min AZN və 6,399 min AZN təşkil edir.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

18 FAİZ GƏLİRİ

Faiz gəlirləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Yerli banklara verilmiş kreditlər üzrə faiz gəlirləri	7,332	7,471
Yerli banklarda yerləşdirilmiş depozitlər üzrə faiz gəlirləri	4,666	3,210
Sabit gəlirli istiqrazlar üzrə faiz gəlirləri	1,077	741
Bank olmayan kredit təşkilatlarına verilmiş kreditlər üzrə faiz gəlirləri	235	235
Cəmi faiz gəliri	13,310	11,657

19 DİGƏR ƏMƏLİYYAT GƏLİRLƏRİ

Digər əməliyyat gəlirləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Zəmanət və komissiya haqları	1,063	2,471
Digər	2	11
Cəmi digər əməliyyat gəlirləri	1,065	2,482

31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərində başa çatmış illər üzrə Fondun digər əməliyyat gəlirlərinin əhəmiyyətli hissəsi COVID-19 pandemiyasından zərər çəkmiş sahələrdə fəaliyyət göstərən sahibkarlıq subyektlərinə verilən kreditlərə görə dövlət zəmanətinin verilməsi ilə əlaqədar olaraq kredit təşkilatlarından alınan komissiya haqqı və birdəfəlik zəmanət haqqından ibarət olmuşdur.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

20 ƏMƏLİYYAT XƏRCLƏRİ

Əməliyyat xərcləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
İşçi heyəti ilə bağlı xərclər	5,094	4,262
Əmlak, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin köhnəlmə və amortizasiya xərcləri	674	537
Peşəkar xidmətlər	334	722
Ezamiyyə və əlaqəli xərclər	77	36
Təmir və istismar xərcləri	73	82
Təhlükəsizlik xərcləri	64	70
Ofis ləvazimatları	62	58
Bank komissiyaları	61	71
Rabitə xərcləri	54	41
Sığorta xərcləri	51	35
Kommunal xərclər	30	28
Digər xərclər	102	144
Cəmi əməliyyat xərcləri	6,676	6,086

21 MƏNFƏƏT VERGİSİ XƏRCİ

Fond ödəniləcək cari mənfəət vergisini və onun aktiv və öhdəlikləri ilə bağlı vergi bazalarını Fondun fəaliyyət göstərdiyi Azərbaycan Respublikasının MHBS-dən fərqli olan qanuni vergi qaydalarına uyğun olaraq ölçür və uçota alır.

31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərinə Fond xalis çıxılan müvəqqəti fərqlərlə bağlı hər hansı təxirə salınmış vergi aktivini tanımır. Fond hesab edir ki, çıxılan müvəqqəti fərqlərin istifadə olunma biləcəyi gələcək vergiyə cəlb olunan mənfəətin olması ehtimalı yoxdur.

31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə mənfəət vergisi xərcləri 1,135 min AZN təşkil etmişdir (2021-ci il: 805 min AZN).

22 MALİYYƏ RİSKLƏRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ

Fond daxilində risklərin idarə edilməsi maliyyə, əməliyyat və hüquqi risklər ilə əlaqədar həyata keçirilir. Maliyyə risklərinə bazar riski (valyuta, faiz dərəcəsi və digər qiymət riski), kredit riski və likvidlik riski daxildir. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi funksiyasının əsas məqsədi risk limitlərinin müəyyən edilməsi və bu limitlərə riayət edilməsidir.

Əməliyyat və hüquqi risklərin idarə edilməsində məqsəd bu risklərin azaldılması üçün nəzərdə tutulan daxili qayda və prosedurlara müvafiq qaydada riayət edilməsini təmin etməkdir.

Fondun hər bir əməkdaşı öz vəzifələri daxilində risklərə görə məsuliyyət daşıyır. Fond kredit, bazar və əməliyyat riskinə məruz qalır.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

Müstəqil şəkildə aparılan risklərə nəzarət prosesinə əməliyyat mühiti, texnologiyalar və sənayedə baş verən dəyişikliklər kimi biznes riskləri daxil deyil. Belə risklərə Fondun strateji planlaşdırma prosesi vasitəsilə nəzarət edilir.

Müşahidə Şurası risklərin müəyyən edilməsi və nəzarət edilməsinə görə ümumi məsuliyyət daşıyır, lakin müxtəlif risklərin idarə olunması və monitorinqi üçün ayrıca şöbələr məsuliyyət daşıyır:

İdarə Heyəti

İdarə Heyətinin Sədri risklərin idarə olunmasına ümumi yanaşma, qəbul edilə bilən risk səviyyələri və risklərin idarə olunması üzrə əsas prinsiplərin təsdiq edilməsi üçün məsuliyyət daşıyır.

Daxili nəzarət siyasət və prosedurları

Risklərin müəyyən edilməsi və onlara nəzarət olunmasında Müşahidə Şurasının birbaşa cavabdeh olmasına baxmayaraq, İdarə Heyəti Fondda əməliyyatların həcminə və xarakterinə uyğun olan daxili nəzarət sistemlərinin işlənilib hazırlanması, icrası və saxlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Daxili nəzarət sistemlərinin məqsədi aşağıdakıları təmin etməkdir:

- Risklərin düzgün və hərtərəfli qiymətləndirilməsi və idarə olunması;
- Düzgün rəhbərlik, mühasibatlıq və maliyyə hesabatı funksiyaları, o cümlədən əməliyyatların düzgün təsdiqi, emalı və qeydə alınması;
- Mühasibatlıq qeydlərinin, rəhbərlik məlumatının, normativ hesabatların tamlığı, dəqiqliyi və vaxtında hazırlanması və s.;
- İnformasiya texnologiyaları sistemlərinin etibarlılığı və məlumat və sistemlərin bütövlüyü və qorunması;
- Saxtakar və ya qeyri-qanuni hərəkətlərin, o cümlədən aktivlərin mənimsənilməsi hallarının baş vermə ehtimalının araşdırılması;
- Qanun və qaydaların tələblərinə riayət edilməsi.

Rəhbərlik risklərin aşkarlanması və qiymətləndirilməsi, nəzarət mexanizmlərinin yaradılması və onların səmərəliliyinin yoxlanılmasına görə məsuliyyət daşıyır. Rəhbərlik, mütəmadi olaraq, əlavə nəzarət mexanizmləri tətbiq edir, yaxud zəruri hesab olunduqda, mövcud nəzarət mexanizmlərinə dəyişikliklər edir.

Fond səmərəli əməliyyatları və müvafiq hüquqi və normativ tələblərlə uyğunluğu, o cümlədən aşağıdakıları təmin etmək məqsədilə standartlar, siyasət və prosedurlar sistemini işləyib hazırlamışdır:

- Vəzifələrin düzgün şəkildə bölünməsi, o cümlədən əməliyyatların müstəqil təsdiqi tələbləri;
- Əməliyyatların qeydə alınması, üzləşdirilməsi və onlara nəzarət tələbləri;
- Normativ və digər hüquqi tələblərə uyğunluq;
- Nəzarət sistemləri və prosedurların sənədləşdirilməsi;
- Təlim və peşəkar inkişaf.

Ölçüsündən və mürəkkəbliyindən asılı olaraq, əməliyyatların təsdiqlənməsi üçün tələblər iyerarxiyası mövcuddur.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

Fondun qanunvericiliyin tələblərinə uyğunluğu, müntəzəm olaraq, Azərbaycan Respublikası Hesablama Palatası tərəfindən yoxlanılır.

Fondun risklərin idarə edilməsi və daxili nəzarət sistemləri üzrə tələbləri Fondun Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiqlənir və risklərin idarə edilməsi və daxili nəzarət sistemləri əməliyyatların həcmi, xarakteri və mürəkkəbliyinə müvafiqdir.

Risklərin idarə edilməsi üzrə siyasət və prosedurlar

Risklərin idarə edilməsi Fondun fəaliyyəti üçün zəruridir və Fondun əməliyyatlarının mühüm elementidir. Risklərin idarə edilməsi siyasətinin məqsədi Fondun qarşılaşdığı riskləri müəyyən, təhlil və idarə etmək, müvafiq risk məhdudiyyətləri və nəzarətini təşkil etmək, davamlı olaraq riskin səviyyəsinə nəzarət etmək və məhdudiyyətlərə əməl etməkdir. Risklərin idarə edilməsi siyasətləri və prosedurları bazar şəraitlərində, təklif olunan məhsul və xidmətlərdə baş verən dəyişiklikləri və yaranan qabaqcıl təcrübəni əks etdirmək üçün müntəzəm olaraq nəzərdən keçirilir.

Müşahidə Şurası risklərin idarə edilməsi strategiyasını, müvafiq siyasət və prosedurları təsdiq edir.

Fondun qəbul etdiyi aktivlər-öhdəliklər və risklərin idarə edilməsi strategiyası Fondun Müşahidə Şurası vasitəsilə risklərin idarə edilməsi, kredit, likvidlik, valyuta, əməliyyat və digər risklər üzrə siyasətləri əhatə edir.

Həm xarici, həm daxili risk amilləri Fondun bütün səviyyələrində və sahələrində müəyyən edilib idarə olunur və tənzimlənir. Risk amillərinin tam spektrinin və cari risklərin tənzimlənməsi prosedurlarının təminat səviyyəsinin müəyyən edilməsinə xüsusi diqqət yetirilir. Kredit və bazar risklərinin standart təhlili ilə yanaşı, monitoring qrupu əməliyyat şöbələri ilə dövrü görüşlər keçirməklə və onların ixtisas sahələri üzrə ekspert rəylərini əldə etməklə maliyyə və qeyri-maliyyə risklərin monitorinqini aparır.

Layihələrin monitorinqi Fondun risklərinin idarə edilməsi prosesinin ayrılmaz tərkib hissəsidir. Müvəkkil kredit təşkilatları Fond tərəfindən müəyyən edilmiş qaydalara uyğun olaraq ildə iki dəfədən az olmayaraq Fondun vəsaitlərinin hər bir sahibkarlıq subyekti tərəfindən investisiya layihəsi üzrə istifadə edilməsinin monitorinqini aparır və bu barədə Fonda hesabat verirlər. Hesabatın strukturu və forması Fond tərəfindən müəyyən edilir. Müvəkkil kredit təşkilatı tərəfindən aparılan monitoring zamanı güzəştli kredit vəsaitinin təyinatı üzrə istifadə edilməməsi halları aşkar edildikdə, müvəkkil kredit təşkilatı güzəştli kreditin və hesablanmış faiz borcunun vaxtından əvvəl ödənilməsinə sahibkarlıq subyektindən tələb etməlidir. Sahibkarlıq subyektinin öz öhdəliyini yerinə yetirib-yetirməməsindən asılı olmayaraq, müvəkkil kredit təşkilatı on bank günü ərzində məhz bu layihə üzrə əsas kredit və faiz borcunu, bütövlükdə, Fondun hesabına köçürməlidir.

Vəsaitlərin təyinatı üzrə istifadəsinə nəzarət etmək məqsədilə Fond maliyyələşdiriyi sahibkarlıq subyektlərində müstəqil monitorinqlər apara bilər. Fond tərəfindən aparılan monitoring zamanı güzəştli kredit vəsaitinin təyinatı üzrə istifadə edilməməsi halları aşkar edildikdə, Fondun yazılı tələbinə əsasən həmin sahibkarlıq subyektinə verilmiş güzəştli kredit və faiz borcu müvəkkil kredit təşkilatı tərəfindən sahibkarlıq subyektinin onun qarşısında öhdəliklərini icra edib-etməməsindən asılı olmayaraq on bank günü ərzində, bütövlükdə, Fondun hesabına köçürülür. Fondun tələbindən sonra müvəkkil kredit təşkilatları tərəfindən vəsaitin köçürülməsi gecikdirildikdə, onlar cərimə ödəyirlər. Gecikdirmə 30 (otuz) təqvim günündən çox olarsa, Fond gecikdirilən məbləğin qaytarılması üçün qanunvericiliyə uyğun tədbirlər görür. Tələb edilən vəsaitin köçürülməsi 30 (otuz) təqvim gününü keçdiyi təqdirdə, Fond gecikdirilən məbləğin qaytarılması üçün qanunvericiliyə uyğun tədbirlər görür.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

Fondun vəsaitlərinin qaytarılması

Fond tərəfindən müəyyən edilmiş monitorinqin keçirilmə qaydalarının müvəkkil kredit təşkilatları tərəfindən 3 (üç) dəfə və daha çox pozulması halları aşkar edildikdə, həmin müvəkkil kredit təşkilatları üçün Fond tərəfindən müəyyən edilmiş əsas və əlavə limitlər ləğv edilə bilər və ya bu təşkilatlar müvəkkil kredit təşkilatları sırasından çıxarıla bilər.

Bazar riski

Bazar riski maliyyə alətinin ədalətli dəyərinin və ya gələcək pul axınlarının bazar qiymətlərində baş verən dəyişikliklər səbəbindən tərəddüd edəcəyi riskdir. Bazar riski bazar şəraitlərində ümumi və spesifik xarakterli dəyişikliklərin və bazar qiymətlərinin dəyişkənlik səviyyəsində dəyişikliklərin təsirinə məruz qalan faiz dərəcələrində, valyutada və qiymətli kağızlarda açıq mövqələrlə əlaqədar yaranır. Fondada əhəmiyyətli bazar riski konsentrasiyası yoxdur.

Kredit riski

Kredit riski müvəkkil kredit təşkilatlarının müqavilə üzrə öhdəliklərini yerinə yetirmədiyi təqdirdə, Fondun maliyyə itkisi ilə üzləşəcəyi riskdir. Fond borcalan kredit təşkilatlarının kreditlərinin maliyyələşdirilməsi üzrə hədlər müəyyən etməklə kredit risklərinin tənzimlənməsi üçün siyasət və prosedurlara malikdir. Kredit riski səviyyəsinin məhsul, borcalan və sənaye sahələri üzrə limitləri, müntəzəm olaraq, rəhbərlik tərəfindən təsdiqlənir. Belə risklərə mütəmadi şəkildə nəzarət olunur və onlar hər il və ya daha mütəmadi şəkildə nəzərdən keçirilir.

Hər bir müvəkkil kredit təşkilatı üçün ilin əvvəlində onların məcmu kapitalına və müvafiq maliyyə-statistik göstəricilərinə münasibətdə Fondun Müşahidə Şurası tərəfindən fərdi limit müəyyən edilir. Ayrılmış limit istifadə edildikdən sonra müvəkkil kredit təşkilatlarının müraciəti əsasında Fondun Müşahidə Şurasının qərarı ilə qaytarılan kredit vəsaitləri, habelə digər daxilolmalar hesabına onlara sahibkarlıq subyektlərinin investisiya layihələrinin maliyyələşdirilməsi məqsədilə əlavə limit müəyyən edilə bilər.

Fondan əldə olunmuş aktivlərin qalığının ümumi dəyəri müvəkkil bankların məcmu kapitalının 100%-i və bank olmayan kredit təşkilatlarının nizamnamə kapitalının 100%-i qədər ola bilər.

Fondun Müşahidə Şurasının müvəkkil kredit təşkilatlarına limitlərin müəyyən edilməsi barədə müvafiq qərar qəbul etməsi üçün kredit təşkilatlarının maliyyə məlumatlarını əks etdirən müvafiq arayış sahibkarların inkişafı şöbəsinin sahibkarlarla və müvəkkil kredit təşkilatları ilə iş sektoru tərəfindən hazırlanaraq Müşahidə Şurasına təqdim edilir. Kredit risklərinin monitorinqi məqsədi ilə monitorinq şöbəsinin işçiləri, mütəmadi olaraq, müştərinin fəaliyyətinin və maliyyə göstəricilərinin ətraflı təhlili əsasında hesabatlar hazırlayır. Ödəmə qabiliyyəti aşağı olan müştərilər ilə bağlı əhəmiyyətli risklər haqqında məlumat Müşahidə Şurasına təqdim olunur və onun tərəfindən təhlil edilir. Fond kredit riskinin monitorinqi üçün rəsmiləşdirilmiş daxili kredit reytinglərindən istifadə etmir. Rəhbərlik vaxtı keçmiş kreditlərə xüsusi nəzarət edir. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı müəyyən tarix üçün müvəkkil kredit təşkilatlarının maliyyə-statistik göstəriciləri barədə Fonda məlumat təqdim edir. Bu məlumat məktub şəklində təqdim olunur və maliyyə institutları və onların cəmi aktivləri, öhdəlikləri, məcmu kapitalı, kredit portfeli, məcmu kapitalın adekvatlığı əmsalı, mənfəət və ya zərəri kimi əsas maliyyə göstəricilərini özündə əks etdirir.

Fondun monitorinq qrupu kreditlərin ödəmə müddətləri üzrə təhlilini aparır və vaxtı keçmiş kreditlərə xüsusi nəzarət edir. Buna görə, Rəhbərlik 22 sayılı Qeyddə açıqlandığı kimi köhnəlmə və kredit riski ilə bağlı digər məlumatların təqdim edilməsini məqsədəuyğun hesab edir.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

Fərdi müştəri təhlili ilə yanaşı, kredit portfeli kredit konsentrasiyası və bazar riskləri ilə əlaqədar Maliyyə və Uçot Şöbəsi tərəfindən qiymətləndirilir.

Kredit riskinin maksimal dərəcəsi, bir qayda olaraq, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda maliyyə aktivlərinin qalıq dəyərində və uçota alınmamış müqavilə öhdəliklərinin məbləğlərində əks olunur. Potensial kredit riskinin azaldılması məqsədi ilə aktivlərin və öhdəliklərin mümkün qarşılıqlı əvəzləşdirilməsi effekti əhəmiyyətli xarakter daşır.

Aşağıdakı cədvəldə hesabat tarixinə maliyyə aktivləri ilə bağlı maksimal kredit riski təqdim olunur:

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	143,570	40,036
Banklarda olan depozitlər	65,695	59,525
İnvestisiya qiymətli kağızları	33,698	19,008
Kredit təşkilatlarına verilmiş kreditlər	699,339	716,396
Cəmi qalıq üzrə risklər	942,302	834,965

Kredit riski üzrə konsentrasiya

Fond kredit riski üzrə konsentrasiyaya məruz qalır. 31 dekabr 2022-ci il tarixinə 1 kontragentin (2021-ci il: 2 kontragent) Fond qarşısında 100,000 min AZN-dən yuxarı öhdəliyi olmuşdur. Bu qalıqların ümumi məcmu məbləği 205,926 min AZN (2021-ci il: 346,193 min AZN) olub, kredit təşkilatlarına verilmiş kreditlərin 22%-ni (2021-ci il: 36%) təşkil etmişdir.

31 dekabr 2022-ci il tarixinə maliyyə aktivlərinin kredit keyfiyyəti "Standard&Poors" tərəfindən təyin edilmiş reyting əsasında aşağıdakı kimi ümumiləşdirilə bilər:

Maliyyə hesabatı kateqoriyası	BB+	B+	B	B-	BB-	Reytingsiz	Cəmi
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	141,449	2,121	-	-	-	-	143,570
Banklarda olan depozitlər	-	-	21,621	21,139	-	22,935	65,695
İnvestisiya qiymətli kağızları	33,698	-	-	-	-	-	33,698
Kredit təşkilatlarına verilmiş kreditlər	-	238,004	117,743	81,556	27,222	234,814	699,339
Cəmi	175,147	240,125	139,364	102,695	27,222	257,749	942,302

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

31 dekabr 2021-ci il tarixinə maliyyə aktivlərinin kredit keyfiyyəti "Standard&Poors" tərəfindən təyin edilmiş reyting əsasında aşağıdakı kimi ümumiləşdirilə bilər:

Maliyyə hesabatı kateqoriyası	BB+	B+	B	B-	BB-	Reytingsiz	Cəmi
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	14,719	-	25,317	-	-	-	40,036
Banklarda olan depozitlər	-	-	15,638	-	-	43,887	59,525
İnvestisiya qiymətli kağızları	19,008	-	-	-	-	-	19,008
Kredit təşkilatlarına verilmiş kreditlər	-	-	403,076	22,207	-	291,113	716,396
Cəmi	33,727	-	444,031	22,207	-	335,000	834,965

Ehtimal olunan kredit zərərlərinin (EOKZ) qiymətləndirilməsi

Ehtimal olunan kredit zərəri (EOKZ) gələcək pul axınlarındakı azalmaların ehtimal ilə ölçülmüş cari dəyərinin qiymətləndirilməsidir (yəni müəyyən müddət ərzində çəki qismində müvafiq defolt riskləri istifadə olunmaqla kredit zərərlərinin orta çəkisidir). EOKZ-un qiymətləndirilməsi obyektivdir və gələcəkdə makroiqtisadi vəziyyətin inkişafı üzrə gözləntilərə defolt riskinin uyğunlaşdırılması yolu ilə müəyyən edilir. EOKZ-un qiymətləndirilməsi Fond tərəfindən istifadə olunan dörd parametrlə əsaslandırılır: defolt ehtimalı ("DE"), defolt vəziyyətində riskə məruz qalma ("DVRMQ"), defolt zamanı yaranan zərər ("DZYZ") və diskont dərəcəsi.

Defolta məruz qalan dəyər (DVRMQ) hesabat dövründən sonra riskin məbləğində gözlənilən dəyişiklikləri nəzərə alaraq, gələcək defolt tarixində riskin qiymətləndirilməsi, o cümlədən əsas borc və faizlərin ödənilməsi və kredit öhdəlikləri üzrə *vəsaitlərin* gözlənilən istifadəsidir. Kreditlə bağlı öhdəliklər üzrə DVRMQ kreditə konvertasiya əmsalından istifadə etməklə qiymətləndirilir. Kreditə konvertasiya əmsalı müəyyən müddət ərzində müqavilə üzrə öhdəlik məbləğinin balans öhdəliyinə çevrilməsi ehtimalını özündə əks etdirən göstəricidir.

Defolt ehtimalı (DE) müəyyən müddət ərzində defoltun baş vermə ehtimalının qiymətləndirilməsidir. DZYZ defolt baş verdiyi zaman yaranan zərərin qiymətləndirilməsidir. Bu, müqavilə üzrə ödənilməli gələcək pul axınları ilə borcalanın, həmçinin təminatın satışından əldə edilməsi gözlənilən pul axınları arasındakı fərqə əsaslanır. Adətən, bu göstərici DVRMQ-nin faiz nisbəti kimi ifadə edilir. Ehtimal olunan zərərlər hesabat dövrünün sonuna cari dəyərə diskontlaşdırılır. EOKZ-un hesablanması üçün istifadə edilən diskont dərəcəsi ilkin effektiv faiz dərəcəsi və ya onun təxmini dəyəridir.

Ehtimal olunan kredit zərərləri maliyyə alətinin bütöv müddəti üzrə modelləşdirilir. Bütöv müddət borc alətlərinin ödəmə tarixinədək qalan müddət ərzində gözlənilən hər hansı qabaqcadan edilən ödənişlər nəzərə alınmaqla müəyyənləşdirilir.

Diskont Dərəcəsi – hesabat tarixində ehtimal olunan zərərin indiki dəyərə endirilməsi üçün bir alətdir. Diskont dərəcəsi maliyyə aləti üçün effektiv faiz dərəcəsinə (EFD) və ya onun təxmini uyğunlaşdırılmasını özündə əks etdirir.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

Proqnozlaşdırılan məlumat – hər bir portfel seqmenti üçün kredit riskini və ehtimal olunan kredit zərərlərinə təsir edən əsas makroiqtisadi dəyişiklikləri özündə ehtiva edən məlumatdır. 9 sayılı MHBS maddəsinə uyğun olaraq, EOKZ-un qiymətləndirilməsində geniş yayılmış konsepsiya proqnozlaşdırılan məlumatları nəzərdən keçirməkdir.

“Ömürlük EOKZ” modelində maliyyə alətinin qalan müddəti ərzində bütün mümkün defolt hadisələrinin baş verməsi nəticəsində yaranan zərərlər qiymətləndirilir. “12 aylıq EOKZ” modeli hesabat dövründən sonra 12 ay ərzində və ya bitmə tarixinə bir ildən az qalmış maliyyə alətinin qalan müddəti ərzində hesablanır və bitmə tarixinədək qalan müddət üzrə ehtimal olunan kredit zərərlərinin bir hissəsini təşkil edir.

Aşağıdakı şərtlərdən biri və ya bir neçəsinin baş verdiyi təqdirdə Fond defolt vəziyyətinin yarandığını hesab edir:

- Borcalanın müqavilə üzrə ödənişləri 90 gündən artıq gecikdirildikdə;
- Maliyyə aktivini aparıcı beynəlxalq reyting agentlikləri tərəfindən “D” (C) kredit reytinginə endirildikdə;
- Borcalanın bank fəaliyyətinin həyata keçirilməsi üçün lisenziyası geri çağırıldıqda.

Aşağıdakı şərtlərdən biri və ya bir neçəsinin baş verdiyi təqdirdə Fond maliyyə alətləri üzrə kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artdığını hesab edir:

- Müvəkkil kredit təşkilatlarının əməliyyat fəaliyyəti nəticələrində faktiki və ya gözlənilən əhəmiyyətli dəyişiklik olduqda;
- İlk tanınma vaxtından etibarən aparıcı beynəlxalq kredit reytingi agentlikləri tərəfindən maliyyə alətlərinin uzunmüddətli kredit reytingi 3 və daha çox pillə endirildikdə;
- Moody's xarici reytingi Caa1 səviyyəsində (və ya S&P və Fitch ekvivalenti) və ya daha aşağıdır.

Məlumatların açıqlanması məqsədilə Fond defolt anlayışını dəyərsizləşmiş aktivlər anlayışına tam şəkildə uyğunlaşdırmışdır. Yuxarıda qeyd edilən defolt anlayışı Fondun bütün maliyyə aktivlərinə tətbiq edilir.

Maliyyə aləti, ardıcıl olaraq, altı ay ərzində defolt meyarlarından birinə uyğun olmadıqda, həmin alət artıq defolt hesab edilmir (məsələn, vaxtı keçmiş öhdəliklər icra edildikdə). Bu altı aylıq dövr, gecikmənin aradan qaldırılmasından sonrakı dövrdə maliyyə alətinin defolt vəziyyətinə yenidən düşməsi ehtimalı əsasında aparılan təhlil nəticəsində müəyyən edilmişdir.

Hazırkı maliyyə hesabatlarında tanınmış EOKZ səviyyəsi ilkin tanınmadan sonra borcalanın kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişməsindən asılıdır. Bu yanaşma ehtimal olunan kredit zərərlərinin qiymətləndirilməsi üçün üç mərhələli modelə əsaslanır. 1-ci Mərhələ - ilkin tanınma zamanı dəyərsizləşməmiş və həmin vaxtdan kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artmamış maliyyə aktivləri üzrə 12 aylıq EOKZ əsasında dəyərsizləşmə ehtiyatı tanınır. İlk tanınma vaxtından etibarən kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artmış, lakin hələ dəyərsizləşmiş maliyyə aləti 2-ci Mərhələyə köçürülür və dəyərsizləşmə ehtiyatı ömürlük ehtimal olunan kredit zərərləri əsasında tanınır. Maliyyə aləti dəyərsizləşdikdə 3-cü Mərhələyə köçürülür və dəyərsizləşmə ehtiyatı ömürlük ehtimal olunan kredit zərərləri əsasında tanınır. Aktivin 3-cü Mərhələyə köçürülməsi nəticəsində Fond faiz gəlirini ümumi qalıq dəyəri əsasında tanımağı dayandırır və faiz gəlirini hesablayarkən ehtimal olunan kredit zərərləri çıxılmaqla, qalıq dəyərinə aktivin effektiv faiz dərəcəsini tətbiq edir.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

Kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artması meyarı artıq yerinə yetirilmədikdə, maliyyə aləti 1-ci Mərhələyə geri köçürülür. Əgər maliyyə aktivi kredit riskinin əhəmiyyətli artması nəticəsində 2-ci Mərhələyə köçürülmüşdürsə, Fond həmin kredit riskinin aktuallığının saxlanması və ya dəyişməsindən əmin olmaq üçün ona nəzarət edir.

Kredit riski parametrlərinin əsas hesablanma prinsipləri

DVRMQ gözlənilən ödəniş qrafikinə, o cümlədən əsas məbləğ və faiz ödənişlərinə əsasən müəyyən edilir. Amortizasiya olunan maliyyə alətləri və birdəfəlik kreditlər üçün DVRMQ borcalan tərəfindən 12 ay müddətinə və ya bütöv müddət üzrə ödənişlər əsasında müəyyən edilir. Bu zaman borcalan tərəfindən gözlənilən artıq ödəmə də nəzərə alınır. Hesablamaya, həmçinin vaxtından əvvəl ödəniş və ya yenidən maliyyələşdirmə ehtimalları daxildir.

EOKZ-un hesablanması üçün iki növ defolt ehtimalından istifadə edilir: 12 aylıq və müddət üçün defolt ehtimalı. 12 aylıq defolt ehtimalının qiymətləndirilməsi əvvəlki dövrlər üzrə defolt haqqında mövcud olan ən son məlumatlara əsaslanır və zərurət yarandıqda, dəstəklənən proqnoz məlumatları da nəzərə alınır. Ömürlük defolt ehtimalı maliyyə alətinin qalan müddəti ərzində defoltun baş vermə ehtimalının qiymətləndirilməsini özündə əks etdirir və maliyyə alətinin bütün müddəti ərzində 12 aylıq defolt ehtimalının məbləğinə bərabərdir.

Fond fərdi sahibkarları maliyyələşdirmək üçün kredit təşkilatlarına güzəştli kreditlər ayırır. Bu səbəbdən defolt riski dedikdə, həmin kredit təşkilatlarının məruz qaldığı defolt və Fondun maliyyələşdirdiyi portfel üzrə defolt nəzərdə tutulur. EOKZ-un hesablanması məqsədilə kredit təşkilatları iki kateqoriyaya bölünür:

- Banklar;
- Bank Olmayan Kredit Təşkilatları (BOKT) və kredit ittifaqları.

DZYZ defolt olmuş kredit üzrə zərərin həcmi ilə bağlı Fondun proqnozunu özündə əks etdirir. DZYZ kontragentin növündən, iddianın növü və prioritetindən, eləcə də girovun və ya digər kredit təminatının mövcudluğundan asılıdır. 12 aylıq və ömürlük DZYZ defolt hadisəsinin baş verməsindən sonra gözlənilən defolt vəziyyətindən qayıtma hallarına təsir edən amillər əsasında müəyyən edilir. DZYZ Dünya Bankı tərəfindən birbaşa olaraq Azərbaycan üçün təqdim edilmiş proqnozlara əsasən müəyyən edilmişdir.

EOKZ modellərinə daxil edilmiş proqnoz məlumatları

Kreditlər üzrə DE və DZYZ hesablanmasının son 36 aylıq məlumatları özündə əks etdirməsi səbəbindən mövcud makroiqtisadi şərait EOKZ-un hesablanmasında artıq nəzərə alınmışdır. DE və DZYZ rəqəmlərinin ölçülməsi zamanı, makroiqtisadi amillərin artıq daxil edildiyi yerlərdə xarici reyting agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

Bəktesting

Fond maliyyə aktivləri üzrə təxminlər və faktiki zərərlər arasındakı fərqlərin azaldılması üçün öz metodologiya və fərziyyələrini, müntəzəm olaraq, nəzərdən keçirir. Belə fərqlərin təhlili (bək-testing) ən azı ildə bir dəfə aparılır. Bəktesting nəticələri Fondun rəhbərliyinə təqdim edilir və səlahiyyətli şəxslərlə razılaşdırıldıqdan sonra modellərin və fərziyyələrin təkmilləşdirilməsi üçün növbəti addımlar müəyyən edilir.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

Valyuta riski

Valyuta riski mübadilə məzənnələrinin dəyişməsi nəticəsində yaranır. Fondun bütün əməliyyatları milli valyutada aparıldığı üçün Fond valyuta riskinə birbaşa məruz qalmır.

Faiz dərəcəsi riski

Fond bazar faiz dərəcələrinin dəyişməsinin onun maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsiri ilə əlaqədar riskə məruz qalır. 31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərinə Fond dəyişən faizli qeyri-kommersiya maliyyə aktiv və öhdəliklərinə malik olmadığına görə əhəmiyyətli dərəcədə faiz dərəcəsi riskinə məruz qalmamışdır.

Əməliyyat riski

Əməliyyat riski sistemlərin nasazlığı, işçilərin səhvi, saxtakarlıq və ya xarici hadisələr nəticəsində yaranan riskdir. Nəzarət mexanizmlərində nasazlıq baş verdikdə əməliyyat riskləri nüfuzə xələl gətirə, hüquqi və ya tənzimləyici orqanlar tərəfindən sanksiyaların tətbiq edilməsinə və ya maliyyə zərərlərinə gətirib çıxara bilər. Fond bütün əməliyyat risklərinin aradan qaldırılmasını proqnozlaşdırma bilməz, lakin nəzarət sistemi və potensial risklərin monitorinqi və onlara qarşı cavab tədbirləri görməklə, Fond həmin riskləri idarə edə bilər. Nəzarət mexanizmlərinə vəzifələrin effektiv bölgüsü, sistemə giriş, avtorizasiya və üzvləşdirmə prosedurları, işçi heyətinə təlim keçirilməsi və qiymətləndirilməsi prosesləri daxildir.

Likvidlik riski

Likvidlik riski Fondun pul vəsaitlərinin və ya digər maliyyə aktivlərinin təqdim edilməsi yolu ilə ödənilən maliyyə öhdəlikləri ilə bağlı öhdəliklərini yerinə yetirməkdə çətinliklərlə üzləşməsi riskidir. Fond 31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərinə əhəmiyyətli maliyyə öhdəliklərinə malik olmadığı üçün likvidlik riskinə məruz qalmamışdır. Aşağıdakı cədvəllərdə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmiş məbləğlərin ödəniş müddətləri üzrə təhlili təqdim olunur:

Aşağıdakı cədvəllər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınan məbləğlərin gözlənilən ödəmə müddətləri üzrə təhlilini təqdim edir:

	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1 aydan 6 ayadək	6 aydan 12 ayadək	12 aydan 5 ilədək	5 ildən artıq	Cəmi
31 dekabr 2022-ci il						
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	143,570	-	-	-	-	143,570
Banklarda olan depozitlər	-	53,495	12,200	-	-	65,695
İnvestisiya qiymətli kağızları	-	4,377	9,578	19,743	-	33,698
Kredit təşkilatlarına verilmiş kreditlər	2,496	3,828	8,234	474,567	210,214	699,339
Digər aktivlər	2,088	-	-	-	-	2,088
Gözlənilən ödəmə müddətləri üzrə xalis mövqə	148,154	61,700	30,012	494,310	210,214	944,390

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1 aydan 6 ayadək	6 aydan 12 ayadək	12 aydan 5 ilədək	5 ildən artıq	Cəmi
31 dekabr 2021-ci il						
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	40,036	-	-	-	-	40,036
Banklarda olan depozitlər	5,126	42,117	6,999	5,283	-	59,525
İnvestisiya qiymətli kağızları	-	9,008	-	10,000	-	19,008
Kredit təşkilatlarına verilmiş kreditlər	20,182	5,554	18,028	402,505	270,127	716,396
Müştərilərə verilmiş dövlət subsidiyaları	(2,603)	(11,694)	(2,395)	-	-	(16,692)
Gözlənilən ödəmə müddətləri üzrə xalis mövqə	62,741	44,985	22,632	417,788	270,127	818,273

23 TƏƏHHÜDLƏR, ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR VƏ ƏMƏLİYYAT RİSKLƏRİ

Məhkəmə prosesləri

Müəyyən dövrlərdə və əməliyyatların normal gedişi zamanı Fonda qarşı iddialar irəli sürülə bilər. Rəhbərlik öz ehtimallarına və Fondun mütəxəssislərinin məsləhətinə əsasən iddialarla bağlı bu maliyyə hesabatlarında nəzərdə tutulmuş ehtiyatlardan artıq heç bir əhəmiyyətli itkilərin baş verməyəcəyi qənaətindədir.

Vergi qanunvericiliyi

Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez baş verə bilən dəyişikliklərə məruz qalır. Fondun əməliyyatları və fəaliyyəti ilə bağlı vergi qanunvericiliyinə dair rəhbərliyin mövqeləri müvafiq vergi orqanları tərəfindən sual altına qoyula bilər.

Azərbaycan Respublikasında baş verən son hadisələr onu deməyə əsas verir ki, vergi orqanları qanunvericiliyin şərhində və qiymətləndirmələrdə daha iddialı mövqə tuta bilər və keçmişdə mübahisə mövzusu olmayan əməliyyat və fəaliyyətlərə etiraz edilə bilər. Nəticədə, əhəmiyyətli əlavə vergilər, cərimələr və faizlər hesablanıla bilər. Maliyyə dövrləri, yoxlama ilindən əvvəlki 3 (üç) təqvim ili üçün vergilərlə bağlı səlahiyyətli orqanlar tərəfindən yoxlanılması üçün açıq qalır. Müəyyən şəraitdə rəylər daha uzun müddətləri əhatə edə bilər. Rəhbərlik hesab edir ki, onun müvafiq qanunvericiliyinin şərh məqsədəuyğundur və Fondun vergi, valyuta qanunvericiliyi və gömrük mövqeləri qorunacaqdır.

Kapital xərcləri üzrə ehtiyatlar

31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərinə Fondun əhəmiyyətli kapital xərcləri üzrə müqavilə öhdəlikləri olmamışdır.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

24 ƏDALƏTLİ DƏYƏR HAQQINDA AÇIQLAMALAR

Ədalətli dəyər qiyətləndirilməsi nəticələri aşağıda göstərilədiyi kimi ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələrinə görə təhlil edilir: (i) 1-ci Səviyyəyə oxşar aktiv və öhdəliklər üçün fəal bazarlarda kotirovka olunan qiyətlərlə qiyətləndirmələr (təshih edilməmiş), (ii) 2-ci Səviyyəyə aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa (yəni qiyətlər) və ya dolayısı ilə (yəni qiyətlərdən yaranan) müşahidə edilə bilən ilkin əhəmiyyətli məlumatların istifadə edildiyi qiyətləndirmə üsulları vasitəsilə əldə edilən qiyətləndirmələr və (iii) 3-cü Səviyyəyə müşahidə edilən bazar məlumatlarına əsaslanmayan qiyətləndirmələr (müşahidə edilməyən ilkin məlumatlar) daxildir. Maliyyə alətlərini ədalətli dəyər qiyətləndirmə iyerarxiyalarına bölmək üçün rəhbərlik peşəkar mülahizələr irəli sürür.

Ədalətli dəyər qiyətləndirmə üçün əhəmiyyətli dərəcədə düzəlişlər tələb edən müşahidə edilə bilən məlumatlardan istifadə edildikdə, bu qiyətləndirmə 3-cü Səviyyəyə aid edilir. İstifadə edilən məlumatların əhəmiyyətliliyi, bütövlükdə, ədalətli dəyər qiyətləndirilməsi ilə ölçülür.

31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda ədalətli dəyər təyinən maliyyə alətləri mövcud olmamışdır.

Rəhbərlik investisiya qiyətli kağızları istisna olmaqla, maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini qiyətləndirmir.

Aşağıdakı cədvəl 31 dekabr 2022-ci il tarixinə balans dəyərini və ədalətli dəyər olan investisiya qiyətli kağızlarını əks etdirir:

	Amortizasiya olunmuş dəyər	Ümumi balans dəyəri	Ədalətli dəyər
İnvestisiya qiyətli kağızları	33,698	33,698	34,416
	<u>33,698</u>	<u>33,698</u>	<u>34,416</u>

Aşağıdakı cədvəl 31 dekabr 2021-ci il tarixinə balans dəyərini və ədalətli dəyər olan investisiya qiyətli kağızlarını əks etdirir:

	Amortizasiya olunmuş dəyər	Ümumi balans dəyəri	Ədalətli dəyər
İnvestisiya qiyətli kağızları	19,008	19,008	19,973
	<u>19,008</u>	<u>19,008</u>	<u>19,973</u>

Ədalətli dəyər qiyətləndirilməyən, lakin ədalətli dəyəri açıqlanan aktiv və öhdəliklər

Üç aydan artıq ödəmə müddəti olan aktiv və öhdəliklərin qalıq dəyəri belə maliyyə aktivlərinin ödəmə müddətlərinin nisbətən qısa olması ilə əlaqədar olaraq təxminən onların ədalətli dəyərini özündə əks etdirir. Digər maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri oxşar kredit riskinə və ödəmə müddətinə malik olan yeni alətlər üçün ilin sonuna müvafiq bazar dərəcələri ilə diskontlaşdırılmış gələcək pul axınlarının cari dəyəri kimi hesablanır.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI FONDU

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Əksi göstərilmədiyi hallarda məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ifadə edilmişdir)

Rəhbərlik hesab edir ki, maliyyə hesabatlarında tanınmış maliyyə aktiv və öhdəliklərinin qalıq dəyəri təxminən onların ədalətli dəyərində bərabərdir və ədalətli dəyər iyerarxiyasının 2-ci Səviyyəsinə aid edilmişdir.

25 MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN QIYMƏTLƏNDİRMƏ KATEQORİYALARI ÜZRƏ TƏQDİM EDİLMƏSİ

“Maliyyə alətləri” adlı 9 sayılı MHBS standartına uyğun olaraq, maliyyə aktivləri aşağıdakı kateqoriyalara təsnifləşdirilir: (a) MZVƏD kateqoriyasında ölçülən maliyyə aktivləri; (b) DMGVƏD kateqoriyasında ölçülən borc alətləri; (c) DMGVƏD kateqoriyasında ölçülən kapital alətləri və (ç) amortizasiya olunmuş dəyərdə ölçülən maliyyə aktivləri. MZVƏD kateqoriyasında ölçülən maliyyə aktivləri iki alt-kateqoriyaya bölünür: (i) MZVƏD kateqoriyasında məcburi qaydada ölçülən aktivlər və (ii) ilkin tanınma zamanı həmin kateqoriyaya aid edilmiş aktivlər.

31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərinə Fondun bütün maliyyə öhdəlikləri amortizasiya olunmuş dəyərdə uçota alınmışdır.